Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…манай 1921 оной …брийн 21-һээ гарана | № 97 (15720) | 1981 оной апрелиин 26, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

ПРОГРАММЫН ЁҺООР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ, апрелиин 24. (ТАСС). Владимир Ковалёнок, Виктор Савиных замбуулинда научна шэнжэлгэ хэдэг «Салют-6» — «Союз Т-4» гэжэ комплекс дээрэ зур..аадахи неделеэ хүдэлмэрилжэ дүүргэбэ.

Замбуулинда материал шэнжэлхэ программатай зохилдуулан, шухала туршалгануудые хэһэн байна.

Газарай байгаалиин баялигуудые шэнжэлгын аша туһада гадаада далайнуудай июрууе адаглаха ба фото-зурагыень буулгаха, станциин зарим түхеэрэлгэнүүдые шалгаха гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэхэ гэхэ мүнөөдэрэй программаар хараалагдана.

Космонавтнууд медицинскэ шалгалтын түсэбэй ёһоор, үглөөгүүр бэеынгээ шэгнүүр хэмжэһэн, махабадайнгаа ямар байдалтай байһые тодорхойлһон байна.

Комплексын экипаж апрелиин 25-да таһалгануудаа сэбэрлэхэ, Владимир Коваленок, Виктор Савиных телевизионно репортаж дамжуулхадаа замбуулиндахи хүдэлмэри тухай хөөрэхэ. Амарха сагыньшье хараалагданхай.

Хоёр космонавтын бэень һайн байна.

Дэлхэй шадарай замбуулиндахи шэнжэлгэнүүд хэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

АМЖАЛТА АЖАЛҺАА

БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

…и арбан нэгэдэхи табан жэлэй богоһо …ад байхадаа, урдахи жэлнүүдэйнгээ … байһан дутуу дундануудаа гүнзэгы… шэнжэлжэ, шүүмжэлхы ёһоор хара… саашанхи зорилгонуудаа хараалха, … табан жэлдэ бэелүүлхэ ямар арга …мжотой байһанаа элирүүлхэ боло… КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэри…ые, съездын делегадуудай нэгэн дуу… баталан абаһан «1981—1985 онуудта, … 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Эко…ическа ба социальна хүгжэлтын гол …элнүүдые» тон анхаралтайгаар уншаад …ада, энэ үедэ түрэл һайхан Эхэ оро…най саашадаа улам түргэнөөр хүг…, бүри дэлгэр баян болохо байһые …р ойлгохоор. Энээндээ өөрынгөө ху… оруулха гээшэ минии нангин уял… бүхы зорилгомни болоно гэжэ сэхэ … байнаб.

…онишодой ажалай хүндэшье байһан мэ… ха юм. Манай эндэ үргэн тала дайда …гүй. Тиимэһээ ой модон соогуур хонид… алхашье холодонгүй дахаха баатай …додог гээшэ. Тэдэ, би энэ ажал …, өөрынгөө һайн дураар ерэжэ ху… байнаб. Тиимэһээ голхорхо, сүхэр… ушар болодоггүй. Эхэ хонидой һүрэг … абаһаар арбан нэгэн жэлдэ ажалла… байнаб. Түрүүшын жэлһээ эхилжэ, … бэшэ үрэ дүнгүүд туйлагдаа. Юһэ… табан жэлэй түсэбтэ даабари амжал…гаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө Ажалай … Тугай орденоор шагнагдаа һэм. …дахи табан жэлэй түсэбшье үлүү…даа. Эндэ һая гүрэн түрэмнай намайе …уудай Хани барисаанай орденоор …аба. Энээндэнь үнэн зүрхэнэй баяр …нэб.

…ай ажалые саашадань хүгжөөжэ, мал … продуктнуудые ехээр үйлэдбэрил… болохо асуудалда партиин съездын …хэбэринүүд дотор онсо анхарал хан…агдаһан, ехэ зорилгонууд табигдаһан …. Эдэ бүгэдые бэелүүлгэ хадаа малшан …й ажалһаа, тэрэнэй оролдосоһоо …даха байна бшуу. Тиимэһээ би, ком… хүн хадаа, түрэл партиингаа бидэ… урда табиһан зорилгонуудые нэрэтэй …ойгоор бэелүүлхын тула хүсэ шада…гүй оролдохоб.

…нэ табан жэлдэ ямар арга боломжо…ор манай бригада оробо гээшэб? Нэн … хэлэхэдэ, хонидной хүгшэрөө. Ган… нэгэ наһанай шэнэ түлгэнүүдые аба… хонид болгодог һаа һайн байгаа. Тэдэ …эрһэн хонидой орондо жэл бүри түл…үдые нэмэжэ үгэдэг заншал манай …оздо бии. Тиимэһээ манай отарада эл… наһанай хонид сугларна. Энэ ехэл бүруу …һананаб. Хоёрдохи шухала асуудал … байрамнай муушаг, хуушараа. Тии… манай хонидой байрада электрын … хүсэн хүрэжэ ерээдүй. Түл абалгын … нэгэ багахан мотоор хүдэлгэгдэдэг … Тэдэ тэрэмнайшье урагшаа ябахаа …. Эдэ мэтын дутагдалнуудые совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд анхаржа, тусхай хэмжээ абаха бээзэ гэжэ найдагдана.

Харин арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бидэнһээ дулдыдаха юумэеэ гүйсэд һэйнаар дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлхэ байнаб. Арбаад жэлэй туршада зарим тэды дүй дүршэл олдоо ааб даа. Эндэһээ хараад үзэхэдэ, түсэбтэ даабариия дүүргэхэл байхабди гээд һанагдана. Хонин бүриһөө һайн түл, нооһо абахын тула тэрэнние жэлэй дүрбэн сагта ходо садхалан лэ байлгаха хэрэгтэй. Зүнай үедэ тэдэнние таргалуулжал үзэхые оролдохо шухала. Тарган хонин һайнаар үрэжүүлэгдэдэг. Энэ жэлэй түл абалгын үедэ бидэ бүхы хонидоо 15 хоног соо түрүүлээбди гэхэ гү, али суудхэ бүхэндэ 30—50 хурьгад абтажа байгаа.

Тэрэшэлэн хонидоо, хурьгадаа шадал һайнтайгаар хүхэ ногоондо гаргахын тула тэжээл хэрэгтэй. Хэзээ манда үбһэ бэлдэжэ үгэгшэб гэжэ хүлеэжэ һуунгүй, өөһэдөө бэлэдхэдэг гээшэбди. Зүнай үедэ минии нүхэр Дашижап Цыбикович Цыренов үхибүүдтэеэ үбһэеэ сабшадаг юм. Үбэлжэлгын үедэ бардам хүрэхэ үбһэеэ жэл бүри абадагбди. Гэбэшье сабшалангаймнай үрэжэлынь муу. Минеральна үтэгжүүлгэ оруулха байгаа. Мүн бидэ хурьгадта эдюулхэеэ зундаа халаахай суглуулжа хатаадаг гээшэбди. Нёдондо 30 центнер бэлдээ һэмди. Энээние зада үнгөөд, хурьгадта үгэхэдэ, һайн витамин болодог, бэеынь дулаасуулдаг байна. Мүн хурьгадтаа һайн шэмэтэй ногоо суглуулжа, витамингаа гээхэгүйнь тула харанхыда хатаажа бэлэдхэнэбди. Тиихэдэ үрмэдэһэн баһал нөөсэлэгдэдэг. Эдэ бүгэдэ нарай, ехэшье хурьгадай түлжэлгэдэ аргагүй һайнаар нүлөөлдэг.

Саашань хэлэхэдэ хонидойнгоо нооһоной шанарта саг үргэлжэ анхаралаа табижа байдагбди. Хашаа дотороо дан халуун гү, али нойтон байлгахагүй гэжэ оролдогдоно. Тэдэ нооһоной эгээл хэбэрэг байдаг хабарай үедэ хонидной ой соогуур бэлшэжэ, хэды ехэ нооһоёо модондо үлгэнэ гээшэб. Энэ ехэл харамтай даа.

Би түрэл партиингаа XXVI съездын хүндэлэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаха социалис уялга абаа һэм. Мүнөө тэрэ хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ аргатайбди гэжэ һанагдана. Ноохооршье даабари дүүргэгдэхэ байха.

Юрэдөөл, энэ табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэхэнь лаб бата. Коммунист гээшэ хододоо түрүү зэргэдэ ябаха, жэшээ харуулха ёһотой бшуу. Тиимэһээ би иимэл байхые оролдохоб. Партийна организациингаа хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадахые эрмэлзэдэг гээшэб. В. Будаев гэжэ залуу хонишондо туһалха партийна даабаритайб. Ходо ошожо, мэдэхэ, ойлгохо юумэеэ хэлэжэ байдагби.

Е. НОРБОЕВА,
Захааминай рэйоной Хамниин совхозой ахалагша хонишон, КПСС-эй райкомой гэшүүн.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ВЦСПС-тэ БА ВЛКСМ-эй ЦК-да

В. И. Ленинэй түрэһөөр 111 жэлэй ойдо зорюулагдаһан бүхэсоюзна коммунис субботник 1981 оной апрелиин 18 да үнгэрэгдөө.

Субботникто 154 миллион үлүүтэй хүн хабаадаба. Совет хүнүүд промышленность ба хүдөө ажахыда, транспорт болон барилга дээрэ, арадай ажахын бусад һалбаринуудта, мүн городууд ба һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохын тула ехэ эдэбхи дэбжэлтэтэйгээр ажаллаа.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб болон социалис уялгануудые, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа горитойгоор оруулба. Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, гансахан промышленна предприятинуудта субботнигой үлэр 880 миллион түхэригтэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. 178 миллион түхэриг мүнгэн арбан нэгэдэхи табан жэлэй жасада оруулагдаа. Шэн зоригтойгоор, түлөөһэгүйгөөр ажаллаһанайнь түлөө хүдэлмэришэд, колхознигууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад болон залуушуулда, Совет Армиин ба Флодой сэрэгшэдтэ, дайнай болон ажалай ветерануудта, бүхэсоюзна коммунис субботникто эмхитэйгээр хабаадаһан бүхы хүнүүдтэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС ба ВЛКСМ-эй ЦК үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэ.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ажалшадай хүсэлэнгүүдые хараада абажа, субботнигой үедэ олдоһон мүнгэ эхэнүүд болон үхибүүдые хамгаалгын хэрэг, дайнай ба ажалай ветерануудта медицинскэ туһаламжа үзүүлэлтэ улам һайжаруулха хэрэгтэ зорюулха гэжэ шиидхэбэ.

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИ БУСАЖА ЕРЭБЭ

ВАРШАВА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов түрүүтэй КПСС-эй делегаци апрелиин 24-дэ Варшаваһаа Эхэ орондоо бусажа ерэбэ.

Тус делегацие ПОРП-ын ЦК-гай нэгэдэхи секретарь С. Каня, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд, ПОРП-ын ЦК-гай секретарьнууд Т. Грабский, С. Ольшовский, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, ПОРП-ын ЦК-гай секретарь Э. Войташек гэгшэд аэродром дээрэһээ үдэшэбэ.

* * *

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов түрүүтэй КПСС-эй делегаци ПОРП-ын ЦК-гай уряалаар, хани ёһоной албанай хэрэгээр Польшо ошоһон аад, апрелиин 24-дэ Варшаваһаа Москвадаа бусажа ерээ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ПНР-тэ байдаг элшэн сайд Б. Н. Аристов делегациин бүридэлдэ ороһон байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. С. Горбачев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь И. В. Капитонов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд Л. М. Замятин, Н. М. Пегов, О. В. Рахманин делегацие Внуковска аэродром дээрэ угтаба.

ПНР-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд К. Ольшевский мүн лэ угталсаа.

АФГАН АРАДТАЙ ҺАНАЛ НЭГЭТЭЙБДИ

Апрелиин революциин зорилгонуудые бэелүүлгэдэ Афганистанай туйлаһан амжалтануудые, ажалшадай аша туһада Афганистанай Арадай-демократическа партиин хүтэлбэри доро бэелүүлэгдэһэн социально-экономическа ехэ хубилалтануудые совет хүнүүд һайшаан дэмжэнэ. Апрелиин 23-да Москвада болоһон олониитын суглаан дээрэ энээн тухай тэмдэглэгдээ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үүсхэлээр Афганистантай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын долоон хоногой түсэбөөр Эб найрамдал хамгаалха Совет комитет суглаа эмхидхэһэн байгаа.

ДРА-һаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Хабиб Мангал суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, империализм, гегемонизм болон хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ Афганистанай арадта интернациональна туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлһэнэйнь түлөө совет арадта гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэбэ.

Хани барисаата орондо зорюулагдаһан олониитын суглаанууд, хани барисаанай үдэшэнүүд, митингнүүд, кинофестивальнууд эдэ үдэнүүдтэ Душанбе, Ашхабад, Ташкент, Минск болон ороной бусад хотонуудта үнгэрэгдэнэ.

(ТАСС).

БҮХЭСОЮЗНА СЕМИНАР-ЗҮБЛӨӨН

Апрелиин 24-дэ үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар-зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев—«КПСС-эй XXVI съезд ба дэлхэйн коммунис хүдэлөөн» гэһэн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь И. В. Капитонов—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр шиидхэгдэхэ партийна байгуулалтын асуудалнууд» гэһэн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков—«КПСС-эй XXVI съезд дэлхэйн социалис байгуулалтын хүгжэлтэ тухай» гэһэн элидхэлнүүдые хэбэ.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА КАДРНУУДАЙ ҺУРАЛСАЛ

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Ниитын эрдэмэй академиин заочно отделенидэ һурагшад тэрэнние түрүүшынхеэ дүүргэжэ гараба. Дүүргэгшэдэй дунда республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудай, партиин крайкомууд ба обкомуудай секретарьнууд, КПСС-эй ЦК-гай, үзэл сурталай түбэй эмхи зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй ба облкрайгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, тэдэнэй орлогшод, министрнүүд, республикануудай Коммунис партинуудай ЦК-нуудай, КПСС-эй крайкомууд ба обкомуудай таһагуудые, даагшад, бусад харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд бии.

Эндэ һурагшад гурбан жэлэй турша соо марксизм-ленинизмын теориин, коммунис байгуулалтын, дотоодын ба гадаадын политикын, КПСС-эй үзэл сурталай хүдэлмэриин шухала асуудалнуудые шудалба. Һуралсалайнгаа түгэсхэлэй шатада КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, «Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоон, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин шиидхэхэ ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн Л. И. Брежневэй элидхэлые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн шудалаа.

Академиин һурагшад түбэй партийна, гүрэнэй, үзэл сурталай эмхи зургаануудай ба ниитын эмхинүүдэй ажал ябуулгатайнь танилсаһан, хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые халан абалсаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. И. Шибаев, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Б. Н. Пастухов, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Госпланай, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, үзэл сурталай түбэй эмхи зургаануудай бусад харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд һурагшадай урда үгэ хэлээ.

Апрелиин 24-дэ баярай суглаан боложо, академи дүүргэһэн тухай дипломууд һурагшадта барюулагдаба. Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые баталан абаба.

Советскэ Союзай ажалшад! Хүдэлмэриин газар бүхэндэ ажалай бүтээ…шаг үрэ ба шанар дээшэлүүлэгты!
Коммунис ёһоной, ушар ёһо мэдэхэ жаяг журам бэхижүүлэгты, …ёохы үүсхэл эдэбхи гаргагты!

(КПСС-эй ЦК-гай 1981 оной Майн 1-нэй Уряануудһаа).

…НДЭР УЯЛГАНУУД АБТАНА

…нскэ комсомолой нэ… нарин сэмбын ком… түрүүшүүл арбан … табан жэлдэ бэе… үндэр уялгануудые Бальжима Аюшеева, Александрова гэгшэ… …даг ноһо илгагша… …а утаһа ээрэгшэдэй бригаданууд табан жэлэйнгээ даабари нэгэ жэлээр урид дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Тиихэдэ Евгений Ныкинэй хүтэлбэрилдэг операторнуудай, Александр Золотухинагай даадаг ээрэгшэдэй бригаданууд В. И. Ленинэй түрэһөөр 115 жэлэй ойн үлэр хүрэтэр табан жэлэйнгээ даабари бэелүүлхэ уялга абанхай.

Үндэр уялга абагшад Майн нэгэнэй урдахи социалис мүрысөөндэ үндэр үрэ дүн харуулна.

Д. ГАРМАЕВ.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХЭ

…Үдын локомотив-ва…габарилгын заводой шудхалгын цехэй … партиин XXVI … шиидхэбэринүүдые дээрэнь бэелүүлхэ зорилготойгоор хо…раатай түсэб зо… үдэр, недели һара … даабари үлүүлэн … Хүдэлмэриин саг …тэйгөөр хэрэглэгдэ… …он техникэ миин …гөөр ашаглагдана. Цехэй хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, даабаряа үлүүлнэ.

С. И. Бузаевагай хүтэлбэрилдэг бригадын хэбшэд халаан бүриингөө даабари 120 — 125 процент дүүргэнэ. Тус коллектив нэгэдэхи кварталай даабариһаа гадуур тормозой колодконуудай 7 мянган хэб бүтээжэ, заводой коллективэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгарба.

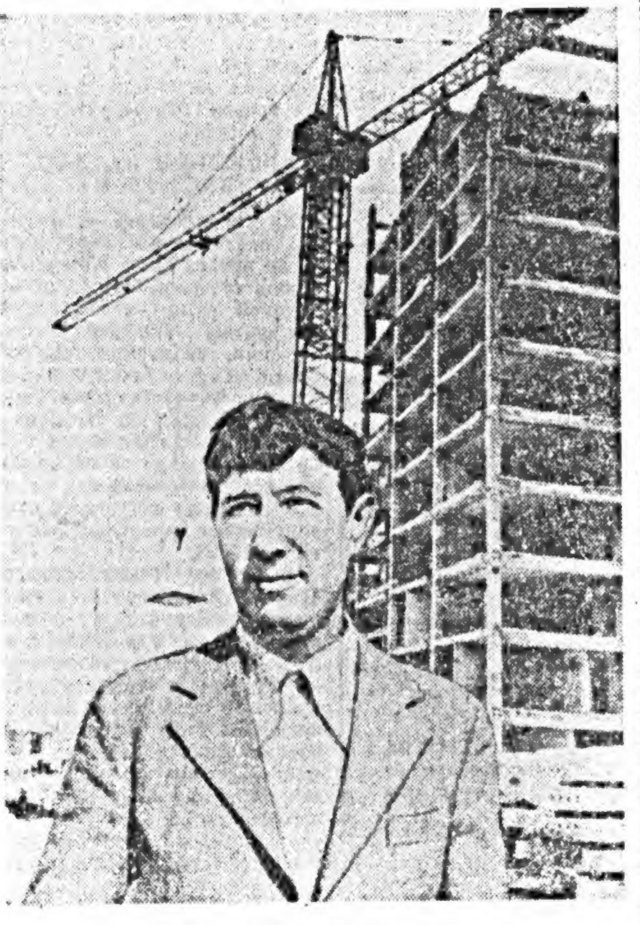
Тус бригадын коллектив байгша оной даабари ноябриин 7-до дүүргэхээр шиидэнхэй. Эдэнэр үгэдөө хүрэхэ дүүрэн арга шадалтай.

М. МАНДАРОВ.
ЛВРЗ-гэй пэрэм шудхалгын цехэй хүдэлмэришэн.

Виктор Андреевич Находкин дүй дүршэлтэй бригадир гэжэ суурхаһаар үнинэй. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада манай хотодо нилээд олон байшангуудые, байрыншье гэрнүүдые бодхоогоо юм. Арбадахи табан жэлэй түгэсхэл дээрэ эрхим амжалта туйлаһанайнгаа түлөө энэ коллектив КПСС-эй XXVI съездын нэрэмжэтэ коллектив гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байгаа. Бригадын бүхы гэшүүд эдэ үлэрнүүдтэ эршэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир В. А. Находкин.

С. БАЛДУЕВАЙ фото-зураг.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

СВЕРДЛОВСКО ЮРИДИЧЕСКЭ ИНСТИТУДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Манай республикада хүдэлхэ юридическэ эрдэмтэй мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулһанайнь түлөө, байгуулагдаһаар 50 жэл болоһонтойнь дашарамдуулан, **Свердловско юридическэ институдые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной апрелиин 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

СВЕРДЛОВСКО ЮРИДИЧЕСКЭ ИНСТИТУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ЭРДЭМ НАУКЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикада хүдэлхэ мэргэжэл түгэс юристнүүдые бэлдэхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй эрдэм наукын габьяата ажал ябуулагша** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Герасимов Иван Федоровичто — криминалистикын кафедрые даагша, доцент.

Давыдов Платон Михайловичта — уголовно процессэй кафедрые даагша, профессор.

Остапенко Дмитрий Демьяновичта — институдай ректор, профессор.

Семенов Владимир Михайловичта — научна хүдэлмэриин талаар проректор, профессор.

Яковлев Вениамин Федоровичто — һуралсалай хүдэлмэриин талаар проректор, профессор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан,
1981 оной апрелиин 15.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭР К. Г. ПОЛОННЫХЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Комсомолой болон партийна органуудта удаан саг соо эдэбхитэйгээр ажаллаһанайнь, багшын ба эрдэмэй ажал аша үрэтэйгөөр ябуулһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай библиотечнэ факультедэй декан, **хэлэ**бэшэгэй эрдэмэй кандидат **Полонных** Ким Георгиевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной апрелиин 21.

ЭРИЛТЭ ТАБИХААР БОЛОО

ШОРДОМО ДОХЁО

…гай совхозой 3-дахи …иин тарялангынь … талада юм. Эндэ… гектар дээрэһээ ни… ороохо таряа хуряа…. Тиимэһээ тус … хүтэлбэрилэгшэд, …тэд энэ үрэжэлтэ га… һайн шанартайгаар, …зортонь элдүүрилхэ … бүхы һаналаа таби… …ой байгаа. Тэдэ тэ… …ото дээрээ бүтэдэг… …лдэ тэндэнь 326 …шэнииснэ, 460 гектар …аригдаха, үлэгшэнь паар болгогдохоор хараалагдаба. Нёдондо хахалагдаһан 567 гектар паар борнойлхоор К-700 түхэлэй нэгэ, гэнжэтэ 5 трактор апрелиин 15-да эндэ асарагдаа һэн. Тэдэ энэ сагһаа хойшо табан хоногой үнгэрөөшье һаань, тэдэнэй хахадынь эбдэржэ урагшаа ябанагүй. Харин манай ерэһэн үдэр үдэ болотор нэгэшье трактор поли дээрэ гаргагдаагүй, бултадаа полевой станай газаа хабарай наранда «хабиргаа» шаража байгаа һэн.

Юун болоо гээшэб? —гэһэн бодолдо абтаад, хажуудань ошоходомнай, «К-700» трактор тоһоной үгы дээрэһээ хоёрдохи үдэрөө зогсошоһон, харин гэнжэтэ 4 трактор эбдэршэһэн байба. Үбэлэй үедэ техникэеэ шанар муутайгаар заһабарилһан дээрэһээ мүнөө полидо гараад, заһабарилгаяа түгэсхэхэ баатай болоо ха юм. Ганса энэ отделенидэ иимэ ушар тохёолдоо бэшэ, мүн Армагай отделенидэ баһал ядаруу байдалтай.

Совхоз мүнөө болотор 3 тракторгаа бэлэн болгоогүй байһаар. Эдээндэ хэрэгтэй запчастьнууд олдоногүй гэһэн шалтаг тэдэнэр урдаа барина.

Хабарай тарилгада механизаторнуудай байха байра хүсэд бэлэн бэшэ. Байра соонь үряа лозунгнууд, түсэб даабаринууд, социалис уялганууд хаһадань үлгөөтэй. Тэдэ саг болзортоо заһабарилагдаагүй машина, техникээр тэрэ даабаринууд, уялгануудые яажа бэелүүлхэб гэжэ совхозой директор В. Л. Цыренов, парткомой секретарь В. Ц. Тучинов, профкомой түрүүлэгшэ С. Н. Шишмарев бодомжолоо гээшэ гү?

Совхозой ахамад инженер Б. Б. Доржиев хабарай тарилгые ударидаха ёһотой. Харин бидэнэй ерэхэдэ ахамад инженершье, тракторна бригадын бригадир Б. Цыреновшье үгы, өөһэдынгөө хэрэгээр нагэнинь город, нүгөөдэнь Алцагаа ябашаһан байгаа. Иигэжэ байхадань, ямар хүн ажаллаха болоно гээшэб?

Эндэ хүдэлжэ байһан механизаторнуудай ажалай 5 хоногой дүн гаргагдаашьегүй үнгэрөө. Профкомой түрүүлэгшэ тарилгын эхилһэнһээ хойшо иишэ ябаагүй, парткомой секретарь нэгэ дахин ерэжэ, социалис уялгануудые үлгөөд ошоһонһоо хойшо үзэгдөөгүй.

Хабарай тарилгын эмхи гуримгүйгөөр эхилһэнэй гол шалтагаанинь гэхэдэ, трактор, машинануудай заһабарилгада анхаралаа һайнаар хандуулаагүйһөө болоо. Тус ажахын ойро зуура ахамад инженергүй байгаашье һаа, МТМ-е даагша, механигууд, тракторна бригадын бригадир болон бусад тушаалтад олон байгаа ха юм. Тэдэ совхозой дирекци эдэнэртэ шанга эрилтэ табяагүй байшоо.

Һаяын үдэрнүүдтэ эдэ дутуу дундануудые усадхаха талаар партиин Зэдын райком, райгүйсэдком яаралтай хэмжээ абаха бээзэ гэжэ һанагдана.

Д. АЮШЕЕВ, манай корр.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ҮРЭҺЭ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА САГ ЕРЭЭ

Газар тарялангай һанбарихүгжөөхэ асуудалнуудта КПСС-эй XXVI съезд дээрэ онсо анхарал хандуулагдаһан байна. «Худөө ажахын ургамалнуудай үрэһэ үйлэдбэрилхэ үйлэдбэриие нарииhуулан һайжаруулха, тэрэниие промышленна һуури дээрэ гаргалгые түргэдхэхэ, ургаса ехэтэй шэнэ сортнууда болон гибриднүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, үрэһэнэй шанарые дээшэлүүлхэ» гэжэ «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор сэхэ заагданхай.

Энэмнай манай республикада илангаяа шухала удха шанартай. Юуб гэхэдэ, республикымнай колхоз болон совхозуудта ороохо тарянанай, ногоонуудай үрэһэн бүри дуталдана, бэрхэшээлтэй байдалда хүргэдэг байна. Жэшээнь, энэ жэлэйшье тарилгада хэрэгтэй үрэһэнэй миил 42 процентнь өөһэдынхеэ хангадаа. Бэлдэгдэһэн энэ үрэһэ хүрэнгын миил хахадһаа үлүүхэниинь нютагай эрхэ байдалда тааража сортын байна юм. Тиин манай энэ шухала хэрэгтэй обөосой үрэһэнэй оройдоо 26 процентнь, ешмээнэй — 7 процентнь лэ зохихо сортын гэжэ тоологдоно. Мүн үрэһэнэй шанар муу, 1-дэхи, 2-дохи классай шанартайнь тон бага.

Үрэһэ хүрэнгын иимэ хангалтагүй байһанда һүүлэй жэлнүүдэй ган гасуур нилээд нүлөөлһэн байна гээд бэ даа. Тиигэбэшье һайн жэлнүүдтэшье олохон ажахынууд өөһэдөө хүсэд хүрэхэ үрэһэ бэлдэжэ шададаггүй. Эдэ бүгэдэ дээрэһээ харахада, республика дотор үрэһэ үйлэдбэрилхэ хэрэг ямаршье эмхи журамгүйгөөр ябуулагдана. Эрдэм-шэнжэлгын эмхи зургаануудһаа захалаад, үрэһэнэй участогууд хүрэтэрөө тогтоогдомол нарин гурим байхагүй.

Буряадай туршалгын станци ороохо тарянай, ногоонуудай муу бэшэ шэнэ сортнуудые бии болгоо. Жэшээнь, шэниисын «Буряадай-34», «Буряадай-79» сортнууд Россин Федераци дотор һайнаар сэгнэгдэжэ, үргэнөөр тараагдажа байна. Зүгөөр эдэ сортнуудые өөһэдынгөө республика дотор тарааха хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. «Буряадай-34» сортын шэниисэ Шэтын областиин ажахынуудта 137 мянга гаран гектар эзэлээд байхада, тэрэ манай республикада миил 33,8 мянган гектарта таригдаа. Хүршэнэрнай бидэнэрһээ бэрхэнүүд байшаба ха юм.

Худөө ажахын туршалгын станцида һүүлэй гурбан жэлэй туршада эгээн дээдэ репродукциин үрэһэ үйлэдбэрилгэ тон муугаар ябуулагдаа. Тиигэжэ үрэһэнэй ажахынууд суперэлитэ, элитэ шанартай хүрэнгөөр хүсэд хангагданагүй.

«Онохойн-4» сортын шэниисэ, обёосой «Алтан бороо», донник ногооной «Сретенский-1», гэршүүхын «Буряадай» сортнуудай дээдэ зэргын репродукциин үрэһэ үйлэдбэрилхэ уялгатай худөө ажахын институт бүришье муугаар ажаллана. Тус институдай ургамалай ажахын кафедрын үрэһэ үйлэдбэрилгын таһагай эрдэмтэд, дээдэ гарай мэргэжэлтэд гэршүүхын үрэһэнһөө бэшээр ханганагүй.

Тэрэшэлэн элитнэ үрэһэнэй ажахынуудшье уялгаяа дүүргэнэгүй, һайн сортын үрэһэнэй хэр үйлэдбэрилэгдэжэ, тараагдажа байһанай хойноһоо хиналта һула, тэрэнэй тоо бүридхэл муугаар хэгдэнэ. Тиимэһээ һайн сортын үрэһэн зарим ажахыда абтаад, анхаралгүйгөөр хандаһанһаа үригдэдэг, адууһа малай тэжээл болоод һалашадаг баримтанууд үзэгдэдэг шуу. Заримдаа сортовой үрэһэеэ холимол тэжээлээр андалдахашье ушар гарадаг. Иигэхэдэ эрхим сортын түлөө ажахы нэмэри түлбэридэ хүртэнэгүй ха юм.

Энэ жэлдэшье дээдэ репродукциин үрэһэн тон бага, ажахынуудай хэрэглэхэмэнь хангахагүй. Туршалгын станци үрэһэнэй «Буряадай-34» сортын шэниисын оройдоо 300 тонно, ниимэр тарихдаа «Удынэ» сортын хара тарянай 40 тонно үрэһэтэй байна. Тиин ажахынуудта үгэхэ обөосой, ешмээнэй, горохой һайн үрэһэн байхагүй.

Ногооной үрэһэ абахаар тусгаар тарилга хэгдэнэгүй. Тиимэһээ юрэ таригдаһан газарһаа үрэһэ гаргадаг гэжэ үлөөдэг заншалтай. Энэ ушарта нёдондо хүрэгдэһэн ногооной үрэһэнэй 90,7 процентнь тарилгын шанарта хүрэгдөөгүй байгаа бшуу. Энэшье ойлгостой ааб даа.

Юун дээрэһээ иимэ байдал тохёолдоноб гэхэдэ, олохон ажахынуудта үрэһэ үйлэдбэрилгэ муугаар эмхидхэгдэнэ, үрэһэ сэбэрлэхэ, хатааха техникэ хүрэнгэ бирдэхэгүй, тэрэниие хадагалха газар складууд дуталдана. Үрэһэ ургуулха участогууд уридшалан тодорхойлогдоногүй. Тиимэһээ үрэһэ муугаар һурьһалагдана, һайнаар үтэгжүүлэгдэнэгүй, буртаг ногоонуудһаа сэбэрлэгдэнэгүй. Иимэ байдал Яруунын, Тулдуунэй совхозуудта болон бусад ажахынуудта үзэгдэнэ.

Үрэһэ хүрэнгөөр хангалгатай байдал дээрэһээ тэрэниие ородон областнуудһаа зөөжэ асараха баатай болонобди. Тэрэгүйгөөр нилээд үрэһэ манай эндэ таарадаг. Тэрэнэй бодото хашалгад, үрэһэеэ һайнаар сэбэрлэнэгүй, миил ёһын тэдыдэ таригдашадаг байна. Иимэ тарилгаһаа юун һүрхэй ургаса абтахаб гэжэ агрономууд ойлгодог бээз.

Урдын таряашадшье иимэ ган жэлнүүдтэ хэрэглэхэ үрэһэеэ нөөсэлдэг байһан гээшэ. Тэсд бидэнэр үрэһэ хүрэнгэ нөөсэлхэ хэрэгтэ һаналаа орой табидаггүй, хайша хэрэгээр хандадаг байнабди. Тиимэ нөөсэ фонд бии болгохо арга байгаашье һаань, тэрэниие хэрэглэнгүй, ороохо тарягаа тэрэ жэлдэнь урижэ һалгадаг муу заншал бии.

Партиин обком, республикын Министрнүүдэй Совет, Худөө ажахын министерство иимэ байдалаар һанаагаа зобонги. Тиимэһээ сортовой һайн үрэһэтэй болохо тухай хэдэ хэдэн тогтоолнууд абтаһан байха юм. Эдэ тогтоолнуудай ёһоор, селекционно-туршалгын эмхи зургаануудта, үрэһэнэй ажахынуудта, республикын ногооной станцида ороохо тарянай, ногооной үрэһэ үйлэдбэрилхэ тусхай түсэб хүргэгдэһэн, үрэһэ сэбэрлэхэ, хатааха комплексно пунктнуудые түхеэрхэ хэмжээнүүд хараалагдаһан байгаа.

1980 ондо КПСС-эй обкомой болон республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор Буряадай «Сортсемпром» нэгдэл эмхидхэгдээ һэн. Энэ нэгдэлэй мэдэлдэ 10 совхоз, 9 колхоз үгтэһэн байна. Энээнһээ гадна тусхай договорой ёһоор хүдэлхэ 24 базова ажахы тодорхойлогдонхой. Эдэ бүхы ажахынууд жэлдэ 43,9 мянган тонно ороохото ургамалнуудай, 1850 тонно олон жэлэй ногоонуудай үрэһэ бусад ажахынуудта худалдажа байха уялгатай.

Тэсд манай нэгдэлэй мэдэлдэ ороһон ажахынуудай материально-техническэ баазань угаа һула, трактор, хүрьһэ элдүүрилхэ, тарилга хэхэ, ургаса хуряаха машина бүхэндэ хэмһээ ехэ ажал хүртэнэ. Һахалиин совхозһоо бэшэ бүхы ажахынуудта хүрьһэ хамгаалха агротехническэ гуримда ороходо, хэрэгтэй техникэ хүсэд бэшэ. Илангаяа ногоо тариха, тэрэнэй үрэһэ сэбэрлэхэ техника үгы тоогүй. Энээндэ агрономууд, инженернүүд анхарал бага табина гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдэ үрэһэ үйлэдбэрилгые агротехническэ дээдэ хэмжээндэ эмхидхэхэ хэрэгтэ һаад ушаруулна бшуу.

Сашаадаа туршалгын станциин, худөө ажахын институдай үүргэ, харюусалгые энэ талаар эрид дээшэлүүлхэ шухала болоно. Худөө ажахын институдэй мэдэлэй «Прибайкальский» совхозые туршалгын үйлэдбэриин ажахы болгон үгэхэ хэрэгтэй гэжэ тоолонобди. Юуб гэхэдэ, энэ ямаршье сагта ургаса гарадаг байна ха юм.

Буряадай туршалгын станци олон жэлэй ногоонуудай һайн сортнуудые бии болгоо. «Онохойн-6» сортын хусэл, «Ивалгын житняк», «Сибирнин гуран газэг волоснец», «Останикай» костер безостын ногоонуудтай сортнууд манай эндэхи эрхэ байдалда баян ургаса үгэхэ хэрэгтэ сэгнэгдэнэ. Эдэ сортнуудые бии болгоһон олон жэл үнгэрөө. Тэсд эдэ сортнуудай үрэһэ ажахынуудта олохонь бэшэ. Эдэ шэнэ сортнуудай үрэһэ эхээр ургуулха хэрэг орлоодоногүй. Туршалгын станци өөһэдөө жэлдэ тарилгада мүнөө 10—90 гектар тарина. Мүнөө үедэ республикын ажахынуудые ногоонуудай үрэһөөр хангаха зорилготой 10 ажахы тусхайлагданхай. Иланга Яруунын районой ажахынуудта үрэһэнэй гэжэ олон жэлэй ногоонуудай 2—2,5 мянган гектарта таригдаха юм. Мүн Свердловско областиин жэшээгээр, олон жэлэй ногоон 2500—3000 гектарта таряха табагдаа үүргэ 2—3 ажахы байгуулхаар гэжэ һанагдана. Мүнөө дээрэ гансал Шасарганын совхоз иимэ шэглэлтэй. Энэ совхоздо үшөө 2500 гектар газар нэмэжэ үгэхэ хэрэгые Сэлэнгын районой хүтэлбэрилэгшэд дэмжэһэн байна.

Республика доторнай ногоонуудай үрэһэ үйлэдбэрилхэ хүсэ ехэтэй тусгаар станци эмхидхэгдээд, хүдэлжэ захалаа. Тэсд эдэнэр ногооной үрэһэ бэлдхэхэ, тэрэниие сэбэрлэхэ, тарилгын шанарта хүргэхэ талаар республика дотороо өөдэтэй юумэ хэнэгүй. Манай олохон ажахынуудта рапсын, доннигой, залаата ногоонуудай үрэһэн мүнөө хүрэтэр сэбэрлэгдэнгүй хэбтүүлэгдэнэ.

Манай «Сортсемпром» нэгдэл байгуулагдаһаар жэл болобо. Энэ үедэ сагай уларилай хэды бэрхэшээлтэй байгаашье һаа, эрдэм шэнжэлгын эмхи зургаануудтай хамтаржа, ургаса ехэтэй сортнуудай дээгүүр репродукциин үрэһэ хүрэнгэ бии болгохо, үрэһэ үйлэдбэрилгые промышленна һуури дээрэ гаргаха талаар түрүүшын алхамууд хэгдэжэ байна. Үрэһэнэй ажахынуудые һайжаруулха табан жэлэй түсэб зохёогдожо, РСФСР-эй Худөө ажахын министерствэдэ, «Россортсемпромдэ» баталагдаа. Манай мэргэжэлтэд сортовой үрэһэ үйлэдбэрилхэ талаар орон дотор түрүүн эмхидхэгдэһэн нэгэдэлнүүдэй дүй дүршэлтэй танилсажа ерээ.

Үрэһэ үйлэдбэрилхэ шэглэлтэй манай ажахынуудай хажуугаар республикын бүхы колхоз болон совхозуудта өөһэдынгөө һайн үрэһөөр хангаха хэмжээнүүд бэелүүлэгдэжэ захалха зэргэтэй. Эндэ ажахы бүхэнэй агрономууд онсо харюусалгатай гээшэ. Эдэнэрэй оролдоо һаа, районуудай болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй дэмжээ һаа, энэ шухала хэрэг амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байна. Эгээл иимэ эрилтэ КПСС-эй XXVI съезд бидэнэрэй урда табина гээшэ.

Б. ХОМУТОВ,
«Бурятсортсемпром» нэгдэлэй начальник.

Буряадай участогай барилгада партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэ бэелүүлэлсэхэ гэжэ хараа зорилготойгоор дэшэлүүлэгдэһэн ажал эмхидхэгдэнэ. Хүтэлбэрилгын ажалай шэмэгтэй шанартайгаар хэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Барилгын 50-яад организациин коллективууд Хойто-Байгалай районой газар дайда дээрэ ехэ ажал хүдэлмэри хэдэг юм.

Түмэр харгы табиха гол шухала ажалда тон ехэ анхарал хандуулагдана. «Нижнеангарсктрансстрой», «Мостострой-9», «ЗапБАМстроймеханизаци» трестнүүдэй коллективууд түмэр харгы барихаа талаар ехэ ажал хэнэ. Барилгын хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгтэ ехэ ажал хээ, хэншээ. Энэ дээрэ дурдаһан барилгын организацинуудай коллективууд шэд оролдого шадабари гаргаһанай ашаар энэ үнгэрһэн жэлэй декабриин 29-дэ түмэр харгы БАМ-ай 400-дахи километртэ гэжэ гү, али Кичерэ станци хүрэжэ, энэ харгыгаар барилгада хэрэгтэй ашаан зөөгдэжэ захалаа бэлэй.

Тэрэ гэһээр гурбан һарайһаа үлүүтэйхэн саг үнгэрбэ. Энэ хугасаан соо оройдоол 13 километр зайда түмэр харгы табигдаа. Һарадаа дунда зэргээр 3 километрһээ үлүүтэйхэн түмэр харгы баригдаһан болобо бшуу. Хэнэй гэмээр түмэр харгы иимэ нобшо удаагаар баригдана гээшэб?

Кичерэһээ Кирон, Ангой хүрэтэр түмэр харгы барижа байгаа ажалаа коллективүүдэй хүдэлмэриие тон нариннаар хинан шалгажа, хэрэгтэй хэмжээнүүдые абаха зорилгоор КПСС-эй Хойто-Байгалай районой комитет харгы дүүргэхэ хүдэлмэришэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ гэһэн зорилготойгоор штаб эмхидхэгдэһэн юм. Энэ штабые КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой нэгэдэхи секретарь Н. И. Крючков толгойлно.

Һаяшаг штабай гэшүүд сугларжа, Кичерэһээ Шэнэ-Уоян хүрэтэр барилга хэжэ байгаа организацинуудай коллективүүдэй ажал хэрэгые шалгажа, хүдэлмэришэдтэй үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ. Хүүргэнүүдые баридаг 5-дахи, 44-дэхи, 45-дахи, 52-дохи, 53-дахи отрядуудай, оньһожоруулагдамал 137-дохи, 160-дахи, 161-дэхи, 135-дахи колоннонуудай, барилга-хабсаралгын 608-дахи, 581-дэхи, 572-дохи поезднуудай коллективүүд Кичерэһээ Ангой хүрэтэр 40 гаран километрэй зайда барилга хэнэ. Барилгын участогуудаар ябажа, хүдэлмэришэдтэй сэхэ хөөрэлдэхэ байхада, олон юумэ эли тодо болоодхино.

... БАМ-ай 413-дахи километр. Түмэр замай релс табидаг А. Бондаренкын хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив февралиин эхинһээ шахуу энэ зогсоно. Сашаа дабшахын аргагүй. Юундэб? 413-дахи километртэ хүүргэ барихаа ажал мүнөө хүрэтэр үнжэгэрбэ бшуу. Эндэ хэн зэмэтэйб?

БАМ

— Бидэ энэ хүүргын барилга бүри январь һарада дүүргэхэ даабаритай һэмди. Хүүргэ барихаа түмэр-бетон, түмэр хэрэгсэлнүүд дуталдаа. Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые хэдэг заводой коллективэй оройдоол март һара соо энэ бүхы хэрэгсэлнүүдые эльгээжэ захалаа. Энээнһээ болоод хоёр һараар гээгдэбэбди, — гэжэ хүүргэ барилгын 52-дохи отрядай ахамад инженер В. Ф. Чернов хэлэнэ. Хүн зоной һүүдэг газарһаа холо барилга хэжэ байгаа хүүргэ барилгагүй байгаа хүмүүсэй хүдэлмэришэдые ахуйн элдэбые хангаха асуудал мүнөө хүрэтэр зүб тээшэнь шиидхэгдээгүй байха юм.

— Отрядай хүтэлбэрилэгшэд хаа-яа харагдадаг. Ямар барилга, хэдыдэ дүүргэхэ ёһотой зонбибди. Бидэндэ хэншье ойлгуулдаггүй, — гэжэ В. П. Болотовой бригадын гэшүүд хөөрэнэ. Эдэнэр энэ 413-дахи километрэй хүүргын барилгые һаяын сагта дүүргэхээр үгэеэ үгэбэ.

Хүүргэ баридаг 52-дохи отрядай коллектив Буряадай участок дээрэ нилээд ехэ ажал хэһэн байха юм. Эдэнэр Байгалай хаданууднаа Кичерэ хүрэтэр 50 гаран ехэ, бага хүүргэнүүдые бариһан алдартай. Кичерэһээ Кирон хүрэтэр түмэр замай 5 хүүргэ бариха даабаритай.

Дүрбэн хүүргэ бэлэн болонхой шахуу. 428-дахи километрэй хүүргын барилгые һаядаа дүүргэжэ, гүрэнэй комиссида тушаахаар эрид шиидэнхэйбди, — гэжэ хүүргэ баридаг 52-дохи отрядай ахамад инженер В. Ф. Чернов штабай гэшүүдые найдуулба. Тус отрядай коллектив ехэ гээгдэлдэ ороһон аад, һүүлэй сагта тон эдэбхитэйгээр ажаллажа, гээгдэлһээ гаража байнхай. Байгша оной нэгэдэхи кварталай даабари болзорһоонь урьд дүүргэв. Эдэнэр хүүргэнүүдые саг болзортонь ашаглалгада тушаажа, түмэр харгы баригшадай ажалые һаатуулхагүй гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана. Теэд хамаг юумэнэй хүнэй һанаһан соо болодоггүйнь харамтай.

— Хүүргэнүүдые баридаг отрядуудай коллективүүд дунда нягта барисаагүйгөөр ажаллана. Хоорондоо ябалсанагүй. Ажалаа оройдоол нэгэ халаанай туршада эмхидхэнэ. Барилгын материал дуталдана. Оньһон техникэ миин байлгагдана. Энээнһээ боложо хүүргэнүүд нобшо удаагаар баригдажа, түмэр харгы табигшадые һаатуулна. «Мостострой-9» трестын, хүүргэнүүдые баридаг отрядуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулха ёһотой. Хүдэлмэришэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, хүүргэнүүдэй хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой коллективүүдтэй нягта барисаатай болохо гээшэ тон шухала, — гэжэ КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой нэгэдэхи секретарь, штабай начальник Н. И. Крючков хэлэнэ.

Кичерэһээ Ангой хүрэтэр түмэр замай далан бэлдэхэ ажал түлэг дундаа. Оньһожоруулагдамал 135-дахи, 137-дохи, 161-дэхи колоннонуудай коллективүүд яһала шангаар хүдэлөө. Гэбэшье эндэшье дутагдал үзэгдэһөөр. Оньһожоруулагдамал 135-дахи колонныи коллектив БАМ-ай 418-дахи километрһээ 427-дохи километр хүрэтэр түмэр замай далан бэлдэнэ. Эдэнэр оройдоол 1,5 километр далан ашаглалгада тушаагаад байна. Долоон километрһээ үлүүтэйхэн зайда далан бэлдэгдэнэ. 135-дахи колонныи коллектив мүн лэ гээгдэлдэ ороод ябана. Эдэнэй гэмээр түмэр харгы табигшад һаатажа болохоор. Колонныи начальник И. Г. Буйнов энээ тухай бодомжолно гү? Һанаагаа зобоно гү? Үгыл хаш даа. Юуб гэхэдэ, штабай гэшүүдэй ерэһэн үдэр тэрэ Усть-Кут ябашаһан байгаа бшуу. 135-дахи колонныи хүтэлбэрилэгшэд энэ участогта олон трактор, машинануудые, бульдозернүүдые табиһан юм. Энэ бүхы техникэ хүсэд һайнаар ашаглагданагүй. Энээнһээ боложо, түмэр замай далан бэлдэхэ ажал гүрэнэй графигһаа гээгдэжэ ябанхай. 135-дахи колонныи хүдэлмэришэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй энэ бүхы дутагдалнуудаа саг дары усадхаагүй һаань, түмэр харгы табиха ажал һаатуулхань эли болобо.

Оньһожоруулагдамал 135-дахи колонныи хүдэлмэришэд муу шанартайгаар далан бэлдэнэ. Техникээ оройдоол нэгэ халаанай туршада ашаглана. Эдэ бүхы дутагдалнуудаа ойрын лэ сагта усадхаха гэһэн эрилтэ штабай гэшүүд тус колонныи хүтэлбэрилэгшэдэй урда табиба. Оньһожоруулагдамал 137-дохи колонныи коллектив 428-дахи километрһээ 440-дэхи километр хүрэтэр түмэр замай далан бэлдэнэ. Эдэнэр ажал хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар хандадаг зон гэхэдэ, алдуу гарахагүй. Дабаанһаа Кичерэ хүрэтэр ехэ хэмжээнэй ажал хээ. Кичерэ голой эрье хүрэтэр далан бэлдэхэ ажалаа амжалтатайгаар бэелүүлээ.

— БАМ-ай 428-дахи километрһээ 436-дахи километр хүрэтэр түмэр замай далан бэлэн болонхой. Үшөө 4 километр зайда далан бэлдэхэ ажалаа апрелиин һүүл багта дүүргэхэбди,—гэжэ 137-дохи колонныи начальник А. В. Зюзин найдуулба. Энэ колонныи хүдэлмэришэд гүрэнэй графигһаа хожомдонгүйгөөр ажаллана.

Барилга-хабсаралгын 608-дахи поездын хүдэлмэришэд Кичерэһээ Ангой хүрэтэр үһанай гараха 22 сорго хабсаргаха ёһотой юм. Тэрэнэй оройдоол гурбаниинь бэлэн болоод байна. 572-дохи поездын коллектив үһэ дамжуулха соргонуудые мүн лэ нобшо удаагаар тодхоно.

— Бидэ 27 километрэй зайда рельс табихаар материал бэлдээд байнабди. 50 мянган метрэй зайда түмэр харгы табиха рельс бии. 40 мянган шпала асарагдаад байна. 413-дахи километрэй хүүргын ашаглалгада тушаагдахатай адли бидэ тэрон тогтонгүйгөөр Кирон станци хүрэтэр түмэр харгы табиха аргатайбди, — гэжэ барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын начальник В. А. Скарга хэлэнэ. Кичерэһээ Кирон хүрэтэр барилга хэжэ байгаа хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгые шалгаад үзэхэдэ, олон дутагдалнууд элирбэ. Хүүргэ баригшад, түмэр харгын далан бэлдэгшэд, рельс табигшад дундаа ямаршье холбоо барисаагүйгөөр ажаллана гэжэ тэмдэглэлтэй. Хүдэлмэришэдэй дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һула ябуулагдана. Холын участогуудта барилга хэжэ байгаа хүдэлмэришэдые халуун эдеэгээр дутамаггүйгөөр хангаха хэрэгтэй. Булта хүдэлмэришэд нэгэ һанал бодолтойгоор ажаллаха зэргэтэй. Энээн тухай «Нижнеангарсктрансстрой» трестые эрхилэгшэ Ф. В. Ховский, «Мостострой-9» трестые эрхилэгшэ А. И. Батушенко, КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой нэгэдэхи секретарь Н. И. Крючков болон бусад штабай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглэбэ. Удаадахи суглаан апрелиин һүүл багта үнгэргэдэхэ. Ямар коллектив хэр шэнги гээд дутагдалнуудаа усадхаба, Эдэнэй ажал хэрэгые удаадахи суглаан дээрэ шалгажа үзэхэ юм. БАМ-ай барилгашад хараалагдаһан болзорһоо урда Кирон станци хүрэтэр түмэр харгы табихаар шиидэнхэй. Үгэдөө хүрэхэ ла тон лэ эбтэйгээр ажаллаха ёһотой болоно.

ХАРЮУСАЛГА ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

К. ЖАМЬЯНОВ.

Совет орон дотор

БУУСАНУУДАЙ ДЭРГЭДЭХИ САБШАЛАН

Литвагай республикын мелиораторнууд худөөгэй хүн зоной хубиин малда зорюулагдаһан сабшалан байгуулжа эхилэнхэй.

Шяуляйска районой «Пирмин» («Вперед») колхозой таряашад иимэ нуга сабшалантай болонхой. Нютагай мелиоративна СМУ-гай механизаторнууд урдань хэрэглэгдэдэгүй байһан 300 гектар талмайе сабшалан болгоо юм. Тэдэнэр сабшаланһаа үтэгжүүлһэн, ногоо тариһан байна. Республикын бусадшье районуудта хубиин фермэнүүдтэ зорюулан, тэжээлэй һайн баазануудые байгуулжа, тэдэниие ашаглан хэрэглэхэ хүдэлмэри колхоз, совхозуудай мүнгөөр хэгдэнэ.

ВОЖДИИН ЗАХЯАЕ БЭЕЛҮҮЛЭН

Халата хизаарай мүнөөдэрэй байдал тухай харуулһан хэдэн арбаад стенд Армениин Арень тосхоной Соёлой шэнэ ордоной уужам ехэ зал соо нээгдэнхэй. «Азербайджанай, Грузиин, Армениин, Дагестанай, Горско республикын нүхэд коммунистнуудта» хандажа эльгээһэн В. И. Ленинэй бэшэгэй жаран жэлэй ойдо тус выставкэ зорюулагдана. Армениин таряашад олон жэл соо ажал ябуулгадаа тус документые хүтэлбэри болгоһон байгаа.

Владимир Ильич газараа һайжаруулха, уһалха, электрижүүлхэ асуудалнуудые түрүүшын ээлжэдэ табяа һэн. Армени уеын үедэ үрэжэлгүй муу газартай, ган гасуурта дайрагладаг нютаг байһан юм. 1925 ондо энэ Ширакска ханааб баригдажа, хэдэн мянган гектар газарта амисхал оруулаа һэн. Мүнөө республика дотор 12 мянга шахуу километр утатай зуугаад уһалуурнин түхеэрэлгэ хүдэлнэ.

Ереванска ТЭЦ, Разданска ГРЭС, ГЭС-эй Воротанска хүүюур, Армениин атомна электростанци ашаглалгада оруулагданхай. Һүүлэй дүшэн жэлдэ республикын элшэ хүсөөр хангалгасые 40 дахин дээшэлүүлһэн эдэ барилгануудта үшөө нэгэ шухала барилга—48 километр утатай Арпа-Севан гэһэн гидротоннель һая нэмэбэ.

ТУРКМЕНИИН ССР. СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ МарыГРЭС хүсэндөө орожо байнхай. Зургаадахи энергоблогойнь барилга дүүрэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ГРЭС-эй барилгада хүдэлхэеэ ерэһэн эзлуушуулда — Н. Безбрязовада, Е. Мартыненкодэ, А. Алиевта, В. Волковто, Е. Осыпкинда үнэмшэлгэнүүд, хүдэлмэриин зэр зэмсэг баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаба.

«ТАСС»-ай фотохронико.

АНХАРАГТЫ: ТҮРҮҮ ДҮИ ДҮРШЭЛ

МАЛАА ЗҮБӨӨР ҮРЭЖҮҮЛХЭ

Шитханай совхозой һүнэй товарна фермын техник-үрэжүүлэгшэ Валерий Николаевич Гусев хори гаран жэлэй туршада таһалгарягүйгөөр ажаллана. Тэрэ арбалахи табан жэлэй һүүлэй гурбан жэлдэ 1741 үнеэ ба эмэ хашараг үрэжүүлжэ, 1712 тугал гэхэ гү, али 100 эхэ мал бүриһөө дунда зэргээр 98,4 түл абаа. Зарим жэлнүүдтэ тус ажахы үнеэн бүриһөө тугал абажа түлжүүлһэншье байха. Жэшээлбэл, 1978 ондо 580 үнеэн ба гунжанһаа 588, 1979 ондо 568 эмэ малһаа 586 тугал абаһан юм.

Энэ түрүү техник-үрэжүүлэгшэ ажалаа яажа эмхидхэдэг тухайгаа манай штатнабшэ корреспондентдэ хөөрэжэ үгэһэн байна. Тэрэнэй хөөрөөгөө доро толилнобди.

— Хэнэйшье мэдэһээр, үнеэдые саг соонь искусственна аргаар үрэжүүлжэ, бэсэ хүсэһэн гунжадые ороондо оруулжа, тус бүриһөөнь түл абаха гээшэ мал ажалай эгээл гол асуудалнуудай нэгэн ааб даа. Жэшээлхэдэ, нэгэшье үнеэ һубайруулангүй түрүүлээд, тугалыень гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлбэл, ехэ һүншье, мяханшье абтаха байна. Тиимэһээ эндэ техник-үрэжүүлэгшын үүргэ ехэ болоно.

Манай эндэ эмэ малаа искусственна аргаар үрэжүүлжэ үнишэй эхилэнхэй. Энэ арга шудалһанайнгаа аргаар совхозоймнай һаалишад үнеэн бүриһөө тугал абадаг болонхой.

Техник-үрэжүүлэгшын ажал харюусалгатай, хүндэтэйшье гэжэ тоологдоно. Энэншье тон зүб. Манай ажалаа ямараар эмхидхэһэнһээ боложо, мал ажахымнай продукци абалга, адууһа малаймнай үүлтэршье дулдыдаха байна ха юм.

ШЭРГЭҺЭН ҮНЕЭДЫЕ ХАРУУҺАЛГА

Һая туғаллаһан үнеэдэй түрүүшын һаамыень нилсэ шоборхо, һааһан халуун уурагаа тэрэ дары туғалдань үгэхэ гээшэ ехэхэн удха шанартай. Уураг соонь белок, витаминууд болон олон микрободосуудай бии тула, нялха нарай бэедэнь ехэ туһатай гэжэ малшан бүхэн мэдэдэг.

Туғаллаһанһаань хойшо гурбан зуун хоногой үнгэрхэдэ, эмэ малаа шэргэжэ амаруулхадань, түлынь томошье, шадалтайшье байдаг. Иимэ туғалнууд түргэншье, гарзагүйгөөршье тэнжэдэг гээшэ. Мүн туғаллаха ойртоһон үнеэдэй рациондо бардаа болон бусад шэигэн шанартай тэжээлнүүдые, комбикормо, талха тарянай зүйлнүүдые бага болгохо хэрэгтэй. Харин энэ үедэ силос эдюулжэ огтолон болохогүй. Зүгөөр энээниие эдиһэн эмэ малай тугал доторой үбшөөр (диспепсигээр) үбдэжэ, олоор гарзалдаг. Тиимэһээ иимэ үбшэ усадхахын түлөө һаалишан бүхэн өөһэд өөһэдынгөө үнеэдые хэзээ шэргээб, хэзээ туғаллахаб гэжэ үхэршэдтөө хэлэхэ ёһотой. Харин тэдэнэр эдэ малаа тусхай туғаллаха байрадань оруултар тон нариннаар харууһалха, эдеэлүүлхэ болоно.

Манай һүнэй фермэ һүүлэй гурбан жэлэй туршада үнеэдэе тусхай байрада оруулжа, түрүүлдэг болонхой. Тэндэнь ажалладаг һаалишад тэдэнээ һайса бэлдэдэг, гунжадые һаажа һургадаг байна. Туғаллаһанайнь һүүлээр 7—10 үдэр соо харууһалһанайнгаа һүүлээр үнеэдээ һөөргэнь байрадань оруулдаг, туғалынь хахад һара болохотойнь сасуу туғалшадта тушаадаг юм. Иимэ гуримаар хүдэлмэрилхэлэмнай туғаллаха үнеэд ба гунжад һүүлшын үдэр болотор нягта харууһан доро байна. Харин һаалишаднай энэ ажалһаа сүлөөлэгдэнэ бшуу.

ЭМЭ МАЛАА ОТОТОЙ БОЛГОХО

Тугал гээшые жэлэй ямаршье сагта абажа болохо. Мүнөө фермэдэмнай 593 үнеэн болон эмэ хашараг бии. Эдэ малһаа үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо дүрбэн һарын туршада 156 эмэ мал гэхэ гү, али 26,5 процентнь туғаллаа. Энэ халаа һайн дүн гэжэ тоолохо байнаб. Эмэ мал бүриһөө түл абахын тула зүб мүрөөр ажаллаха, харууһалха хэрэгтэй. Нэн түрүүн, ототой болохын урда тээнь үнеэд, эмэ хашарагууд элүүр энхэ, тарган, шадалтай байха зэргэтэй. Туғаллаһанайнь һүүлээр шадабаритайгаар ажаллабал, хорин хоног соо заабол ороондо ерэхэ бшуу. Энээниие алдангүй үрэжүүлбэл, үнеэд заатагүй ототой болохо жэшээтэй. Нигэжэ ажалаа ябуулаагүйдэ, үнеэд һубайрхал байна. Үрэжүүлэгдээгүй эмэ мал ажахыда ямар ехэ хохидол ушаруулха гээшэб.

Энэ хэрэгтэ ганса бидэ техник-үрэжүүлэгшэд һаналаа табиха бэшэ, харин һаалишад, үхэршэд, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд бултадаа зүбөөр сэгнэдэг һаань, нилээд амжалтанууд туйлагдаха байгаа гэжэ һанамаар.

ҺҮРЭГӨӨ ИСКУССТВЕННА АРГААР ҮРЭЖҮҮЛХЭ

Манай ажалда тон шухалань гэхэдэ, һүрэгөө һайн мэдэхэ ёһотой. Энэ минии гол уялга мүн. Нигэжэ шадаагүй байбал, ямар үнеэнэй ороондо ерэһыень мэдэнгүй үлэшэхэ байна бшуу. Эндэ фермымнай һаалишад, үхэршэд ехэхэн туһа үзүүлдэг. Тэдээнтэеэ суг хамта хүдэлхэдөө урдаа табиһан зорилгоо бүтээжэ шададагбди.

Үглөө бүхэндэ өөрынгөө календариин ёһоор ороондо орохоор болоһон эмэ малаа ябажа харадагби. Теэд һаалишаднай намда өөһэдөө эртүүр дуулгадаг заншалтай. Зарим үнеэдэй ототой болохогүйдэнь, ветеринарна мэргэжэлтэдтэй хамта шалгадагбди.

Ороондо ерэһэн үнеэд болон эмэ хашарагуудые 6—7 часай забһартайгаар хоёр дахин искусственна аргаар үрэжүүлдэгбди. Үрэжүүлһэнэй һүүлээр 50—60 хоногой үнгэрхэдэнь, ажахын малай эмшэд эдэ малые шэнжэлжэ үзэдэг. Нигэжэ ототойень элирүүлнэ бшуу. Хэрбээ һубайрһан малай байгаа һаань, элдэбын препарадуудые (СЖК, прозерин), мүн туғалай хэбтэшые эльбэдэг, нидхэрдэг арга хэрэглэхэ ёһотой. Эдэ аргануудые хэһэнэй һүүлээр үнеэдэйнгээ ототой болоходонь үрэжүүлдэгбди.

Үбэлэй сагта үдэрынь эмэ малаа байранаань гаргажа, 2—3 часай туршада газаа ябуулхада, ототой болоһониинь мэдэгдэхэ ушартай. Тэсд манай һаалишад үнеэдээ хашаа сооһоо гаргангүй байдаг заншалтай юм.

ЗООТЕХНИЧЕСКЭ ТОО БҮРИДХЭЛ ТУХАЙ

Техник-үрэжүүлэгшын ажал гээшэ зоотехническэ тоо бүридхэлөө зүбөөр хэһэнһээнь сэхэ дулдыдадаг. Үдэр бүри өөрынгөө тусхай дэбтэр дээрэ бэшэжэ байха шухала. «З-Мол» гэжэ дэбтэр манай ажалай толи боложо үгэдэг. Энээн дээрээ фермын үнеэдые һаалишан бүхэндэнь бүридхэн бэшэгдэжэ, хэдыдэ туғаллахаб, хэзээ үрэжүүлэгдээб, ямар үдэр шэргээб гэхэ мэтэ тэрээн соонь оруулагдадаг. Мүн улаан булангай ханадань искусственна үрэжүүлгын ябажа байһые харуулһан экран эли газарта үлгөөтэй. Эндэһээ һаалишад өөһэд өөһэдынгөө булэг үнеэдые үдэр бүхэндэ мэдэжэ байдаг гээшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Н. Гусев.

Г. ЛАМУЕВ
бэшэжэ абаба.
Баргажанай район.

БУХЫ ХҮСӨӨ ЭЛСҮҮЛЭН

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай колхозой малшад арбан нэгэдэхи табан жэлые ажалай эрхим амжалтануудаар эхилбэ. Мяха гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэбые съездын нээгдэхэһээ нэгэ хоног урид дүүргээ һэмди. Бэлэдхэлэй пунктда түсэбэй ёһоор 70 центнер тушааха аад, 73 центнер мяха оруулаабди.

Ахалагша малшан Д. С. Матуевай толгойлдог Доодо Тоёогой баазада 100 толгой хашараг шахан таргалуулагдана. Тэдэнэй тус бүриинь амидын шэгнүүрээр 380—400 килограммда хүрэхэ гэжэ, энэ һарада гүрэндэ тушаахабди. Үшар иимэһээ манда түрүүшын хахад жэлэй түсэбые дүүргэхэ түгэс арга боломжо бии гээшэ.

Гүрэндэ һү худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые мартын 4-дэ дүүргэһэмди. Мүнөө түсэбһөө дээгүүр нилээд ехэ һүн һаалдаад байна. Һүнэй һаам үдэр бүри дээшэлнэ. Илангаяа Зуун-Морьиной һү һаалиин комплекс, Намарзаанай болон Шулуутын МТФ-нүүд ехэ һү һаана. Колхоз нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо үдэр бүри 60—70 центнерээр ехэ һү гүрэндэ тушаана.

Хоёр һарын дунгуурда һаамхай үнеэн бүриһөө 5... килограмм һү һааһан Д. Д. Салданова һаалишадай дунда түрүүлжэ ябана. Мүн һаалишад С. Д. Хархуева, С. Шалдуушкеева, З. Ж. Салданова, Х. С. Токуренова, Е. Д. Данжеева А. А. Шохоноева, бусад һаамхай үнеэн бүриһөө энэ сагай туршада 400 гаран килограмм һү һаагаа.

Манай хонишодшье энэ жэл нёдондо жэлэйхидээ олон хурьга абажа, бүтэн тэнжээжэ байна. Хурьга абалгаар түсэбөө дүүргэлтэ ойртоо. Хонишод Б. Б. Махеев. Г. Х. Янданов гэгшэд 100 эхэ хонинһоо бүриһөө 105—106 хурьга абаад байна. Хонидынь бүтэн хурьгалһаар. Мүн Ленинэй хоёр орденто хонишон Г. Шойбонов, хонишод Б. Янданов, Ш. Ж. Халзанов гэгшэд зуунһаа зууе абаад...

Колхозой правлени болон партком малшадайнгаа дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, коммунистнууд болон колхозникуудайнгаа бүхы хүсэ шадалые шэнэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ элсүүлжэ байнхай.

Б-Ж. ЗАРБУЕВ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.
Түнхэнэй район.

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ

ТАСС · АПН · ПРЕСС-БЮРО

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ

ГАВАНА. Кубын Гавана провинци саахарай ургаса ху-…гаар «провинци-миллионер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэр-… хүртөө. Эндэхи бүхы бригаданууд миллион үлүүтэй …б саахарай хулһа сабшаба. Энэ провинци «Ехэ саа-…» түлөө мүрысэгшэдэй дунда дахин эрхимлэжэ, тү-… солоёо лаблаба.

…фрын (саахарай ургаса хуряалгын) миллионернүү-… хүдэлөөн Кубада жэл бүри улам үргэн дэлисэтэй …о байнхай. Энэ хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө мүнөө хо-…нга гаран коллектив тэмсэнэ. Тэдэнэй дундаһаа Ок-…ын Агууехэ революциин 64 жэлэй ойн нэрэмжэтэ …а Гавана провинциин омогорхол болонхой. Тус бри-… орон доторoo анха түрүүн таба миллион арроб саа-… хулһа сабшаад, эрхим коллектив гэжэ мэдэрэгдэн-…

ОЛОН ТИРАЖТАЙ ХЭБЛЭЛ ТЭМСЭЛЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

БОНН. ФРГ-гэй промышленна предприятинуудта Герма-… Коммунис партиин нүлөөн ба нэрэ хүндэнь улам ехэ …. Энэ хэрэгтэ заводуудай газетэнүүд шухала үүргэ …нэ. Газааһаань харахада, юрын түхэл шэнжэтэй, би-… газетэнүүд политическэ ехэ ашa туһатай хүдэлмэри …на.

…гшa оной май һарада Ганновертэ сугларха ГКП-гэй …этэ съездэ Баруун Германиин коммунистнуудай …эл мүнөө заводуудай газетэнүүдэй гол темэ болон-…

…ртмунддахи «Хеш» фирмын заводто арбa гаран жэ-… туршада хэблэгдэжэ байһан «Хайсе Айзен» газетэ: …гилэлгэдэ зорюулагдадаг гаргашануудые хороохо, …рһэн мүнгэ хүнүүдые хүдэлмэреэр хангаха ябуул-… хэрэглэхые ГКП дурадхана» гэһэн гаршагтайгаар га-…. Предприятиһаа гаргагдаха аюулда дайрагдаһан олон …лмэришэдэй дунда иимэ эрилтэ ехээр һайшаагдан уг-…. «Хешэй» ээзэд ФРГ-гэй булад хайлуулдаг про-…ленностьда ушарһан кризисэй гасалангуудһаа мул-…

…ХАА ХААНАҺАА

…н тула 10.000 шахуу хүдэлмэришэдые ажалһаань … һанаатай. «Хүдэлмэришэн ангиин имагта нягта …дал ба нэгэдэмэл ябуулганууд концернүүдэй поли-…а харюу үгэжэ, ажаллаха эрхэ хангажа шадаха бай-… булад хайлуулагшадта хэлэнэбди», —гэжэ «Хай-… Айзен» бэшэнэ.

…КП-гэй олон тиражтай газетэнүүдэй ажал ябуулгань …шадай ашa туһын түлөө, монополистнуудта, тэдэнэй …аршадта эсэргүүсэн тэмсэдэг үнэхөөр ехэ хүсэн бо-… Германиин Компартиин политическэ ба социальна …ганууда улам эдэбхитэйгээр эмхидхэхэдэнь ехэ ту-…ргэнэ, — гэжэ «Унзере цайт» газетэ тэмдэглэнэ.

НАЦИОНАЛЬНА КАДРНУУДЫЕ БЭЛДЭНЭ

ХАНОЙ. Вьетнамда мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлдэ-… гурим арадай засагай жэлнүүдтэ ехээр хүгжөө. …гэй дээдэ һургуулинуудта мүнөө 150 мянга шахуу …нтнэр, тусхай дунда һургуулинуудта 140 мянга га-… хүнүүд һурана.

…өө СРВ-дэ 85 дунда ба дээдэ һургуулинууд хүдэлмэ-…. Ороной соёлой үнинэй түбүүд —Ханой, Хюэ, Хо-…һээ гадна, мүн республикын бусад олон городууд-… институтууд нээгдэнхэй.

…ьетнамай түгэс мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлдэхэ хүдэл-…нь Советскэ Союз тон ехэ туһаламжа үзүүлнэ. …гэй дээдэ ба тусхай дунда һуралсалай министр Нгу-…нь Тынэй, ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө …йлан тэмдэглэһэнэй ёһоор, совет дээдэ һургуулинуу-… дүүргээд, Вьетнамда хүдэлмэрилжэ байдаг 20 мин-…ран хүн республикын экономическа, политическэ, на-… ба соёлой ажабайдалда тон шухала үүргэ дүүргэнэ.

БОЛБОСОН ГЭРНҮҮДТЭ ОРОНО

АЛЖИР. Вилай Тизи Узу провинциин Бурдж-Менаиль … ажаһуудаг үшөө 100 гаран алжир бүлэнүүд һал-…уушан борсогор байрануудһаа гаража, болбосон гэр-… нүүгээ. АНДР-эй 1980—1984 онуудай социально-…мическа хүгжэлтын табан жэлэй түсэбтэй зохилдуу-… энэ провинцида 15 мянган байра барилгадахаар ха-…гданхай. Бүхыдөө жэл бүри 100 мянган байра Ал-… барихаар түсэблэгдэнэ. Энэнь арбан жэлэй тур-… тон олонхи алжир бүлэнүүдые тусгаар байрануу-… хангаха арга олгохо байха.

ҺАРЛАГ ҮХЭР ОЛОШОРНО

УЛААН-БААТАР. Һүүлэй мэдээнүүдэй ёһоор, Монгол …охи һарлаг үхэрэй тоо 500 мянган толгой болоо. …убликын зүүн-хойто зүгэй Ара-Хангайн, Үбэр-Хангайн …ууддa эгээн олон һарлаг һүрэг үдхэгдэнэ. Жэшээл-… «Урнулт» гэжэ хүдөө ажахын нэгэдэлдэ тэдэнэй тоо …нганда хүрэнхэй. Ашаг шэмээр ехэ, харууһаар бага … мал үдхэхэдэ, жэл бүри 7 миллион түхэригэй ашаг … ажахыда оруулдаг байна.

ГЭМТЭ ОЛЗОБОРИ

ВАШИНГТОН. Зорюута галдалгые гэмтэ «олзоборил-… ашагтай ябуулга болгон хэрэглэдэг ябадал США-да … ехээр дэлгэржэ байна.

…лумбиин федеральна округой түймэрһөө хамгаалха …ленниин мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ жэлэй түрүүшын гур-… һарын турша соо Америкын ниислэлэй предприяти-… ба гэрнүүдэй зорюута галдагдаһанһаа шалтагаалан, …оһон ээзэдтэнь страхованиин түлөөһэнэй гурнмаар бү-… 3,8 миллион доллар түлэгдэнэн байна.

ЮРЭ БУСЫН АРГА

РАНГУН. Түбэй Бирмэдэхи Тхо гэдэг нэмжээ тужые …орижо байһан ой» гэжэ эндэхи зон нэрлэнэ. Набшаһа-… унаһан, хуха хатаһан арьягар томо тик модод хэ-… зуун гектар талмайе эзэлнэ. Гэхэ зуура, һанаата бо-… шалтагаан байхагүй. Энэнь— тик модо хатаан ша-…уудаг заншалта арга болоно. Тик мододой зуун «на-… болоходо, газарһаа дээшээ метр хахад шахуу дээ-… тайраһанай удаа тусхай тулгануудаар тулаад, хата-… тула 2—3 жэлэй туршада орхидог юм. Тиихэдэ, …одон үмхирсэгүй шэлдэн, бэхи, гулдагар гоё, бусад … шанаринуудтай, кубометр бүхэнинь дэлхэйн дэлгүүр-…эн мянган долларой сэнтэй болодог. Тимэһээ оро-…нууд соохи бэеэ хүсэһэн тик мододые нэжээд нэжээ-… бүридхэлдэ абадаг. Ой модоной ажахын департа-… мэдээнүүдэй ёһоор, бэлэдхэмээр болоһон 7 милли-… мянга 770 тик модод мүнөө Бирмэдэ бии.

Социалис Вьетнамай правительство ургажа байгаа үетэнние хүмүүжүүлгэдэ онсо анхарал хандуулдаг. Жэл ерэхэ бүри орон дотор хүүгэдэй саад, яслинуудай тоо олошорно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ханойн шэнэ райондохи хүүгэдэй саад һйхид сэнгэлтэдэ гаража ябана.

ТАСС ай фотохронико.

АРАДУУДАЙ АМГАЛАН ТАЙБАН АЖАҺУУХЫН ТУЛА

> **„ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАМГААЛХАҺАА, ГАЗАР ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ АМИДАРХА ГЭҺЭН ХҮН БҮХЭНЭЙ ЭГЭЭЛ ГОЛ ЭРХЫЕ ХАМГААЛХАҺАА ҮЛЭМЖЭ ШУХАЛА, ҮЛЭМЖЭ ЕХЭ УДХА ШАНАРТАЙ ОНДОО АСУУДАЛ МҮНӨӨ НЭГЭШЬЕ АРАДТА БАЙХАГҮЙ".**
>
> (КПСС-эй XXVI съезд дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэлһээ).

Арадай ажана түбшэн байдал, бата бэхи эб найрамдал! Тон тобшохоноор хэлэбэл, эдэ үгэнүүд дотор КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй юрын, эли тодорхой аад, агууехэ удха оронхой. Эдэл хоёр уг зорилго — съездын шиидхэбэринүүдэй гол хараа шэглэл болоно.

Зохёон байгуулга, амгалан байдал. Эдэ бодолнууд хоорондоо таһаршагүй нягта холбоотой. Съездын хараалһан асари ехэ түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэмнай амгалан тайбан байдал манда амилха агаар мэтэ шухала. Гэхэтэй хамта, манай Эхэ ороной экономическа ба оборонно хүсэ шадалай ургалта — амгалан байдалай эрхим эшэ нүхэсэл болоно. Газар дэлхэй дээрэхи энхэ тайбан байдалай гол түшэг тулгууринь болохо үүргэ СССР-тэ, Варшавска Договорой талаар союзнигуудтамнай туданхай.

Хүн түрэлтэн 36 шахуу жэлэй туршала гол түлэб амгалан ажаһууна. Энэнь, үнэндөө, уласхоорондын оршом соо, аха дүү социалис гүрэнүүдэй партинууд болон правительствануудтай нягта холбоотойгоор КПСС-эй Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын ябуулһан тон ехэ, шэн оролдосото, эрмэлзэл түгэс хүдэлмэриин үрэ болоно.

Советскэ Союз амгалан тайбан байхые ехэтэ хүсэхэһөө гадна, мүн тэрэнэй бүри бата бэхи байхын тула шухала бүхы юумэ хэнэ. Энэ ушарые манай партиин XXVI съезд үнэншэмэ тодоор дахин лаблан элирхэйлээ. Нүхэр Л. И. Брежнев съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл хэхэдээ, бүхы хүн түрэлтэнэй сэдьхэл бодол доһолгодог онсо шухала асуудалнуудые шиидхэхэ зорилготой, хэдэн олон тодорхой дурадхалнуудые оруулһан байна.

Партиин съезд ядерна дайе саран зайсуулха тухай асуудалые хамагай шухалада тооло. Империализмын, түрүүшын ээлжээнлэ американ империализмын гэмээр түгшүүрилтэй болоһон мүнөөнэй уласхоорондын оршон байдалда энэ зорилго имагтал шухала удха шанартай болонхой. США-гай шэнэ правительство урда тээхи захиргаанай алдуунуудые һэдэргэн, уласхоорондын шахардуу байдалые ехээр дэбэргэнэ. Вашингтоной засаг захиргаан буу зэбсэгүүдые шэнээр, урда тээнь үзэгдөөгүй ехээр урдилдэн түхеэрхэ замда Холбоото Штадуудые оруулна. Жэшээлхэдэ, сэрэгэй гаргашануудые финансын энэ жэлдэ 178 миллиард долларто, удаадахи жэлдэ 226 миллиард үлүүтэй долларто хүргэхөөр хараална. Энээнтэй дашарамдуулан, «буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрэлгөөр нүгөөдэ талаяа илаха зорилгоор туршаад үзэхэ, ядерна дайнда илалта туйлахаар багсааха гээшэ аюултай тэнэг ябадал» болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор хэлэгдэһые һануулмаар байна.

Стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлалга — ядерна дайнай аюул саран зайсуулха хэрэгэй тон шухала хубинь болоно. Энэ талаар урда тээнь туйлагдаһан таарамжатай үрэ дүнгүүдые үндэһэ болгон, зохихо хөөрэлдөөнүүдые США-тай дары хэжэ үргэлжэлхөөр бэлэн байһан тухайдаа Советскэ Союз коммунистнуудай ехэ хуралдаанай үндэр трибуна дээрэһээ мэдүүлээ һэн. Гэхэ зуура, тэгшэ эрхэтэй, адли аюулгүй оршон байдалда тиимэ хөөрэлдөөнүүдэй хэгдэжэ болохонь элитэ. Бусад ядерна гүрэнүүдшье зохисотой сагта тиимэ хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаха ёһотой гээд манай орон тоолоно. США-гай «Огайо» түхэлэй подводно шэнэ онгосонуудые, мүн СССР-эй тиимэшүү онгосонуудые бүтээлгэ хизаарлаха тухай, тэдээн дээрэ тодхогдодог баллистическэ ракетэнүүдые һэльбэн шэнэдхэлгэ ба шэнээр бүтээлгэ хорихо тухай хэлсээ хэхээр бэлэн байһанаа элирхэйлээ.

Европо түби тушаа хэлэбэл, дундуур зайда хэрэглэгдэхэ, НАТО-да хабаатай оронуудай ба СССР-эй ракетно-ядерна шэнэ зэбсэгүүдые Европодо тараан тодхолго бүри мүнөөнһөө зогсоохо тухай үгэсэ ойлголсохые Советскэ Союз дурадхаһан юм.

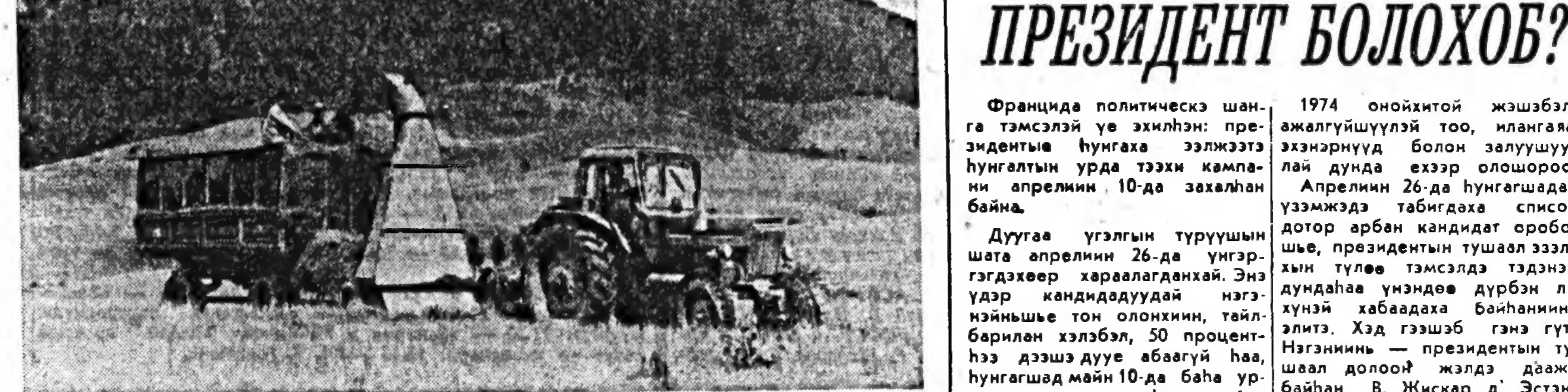
Тоосоото элидхэл дотор хэлэгдэһэн, Европодохи аюулгүй байдалда хабаатай үшөө нэгэ ехэ, шухала асуудал этигэлсэлгын хэмжээе үргэдхэхэ ябуулгада хамаадана. Ниитэ Европын зүблөөнэй шиидхэбэриин ёһоор, сэрэгэй талаар этигэлсэлгые бэхижүүлхэ хэмжээнүүд эндэ бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байнхай. Газарай сэрэгүүдэй һуралсалай хаана, хэзээ болохо тухай уридшалан мэдээсэхэ, бусад оронуудай алаглагшадые һуралсалнуудта урихa тухай хэлэгдэнэ. Энэ хэмжээн мүнөө Европын гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо Советскэ Союзай баруун районуудай газар дээрэ бэелүүлэгдэнэ.

Съездын үшөө нэгэ шухала үүсхэл юуб гэхэдэ, ядерна аюул хосоролые саран зайсуулгын айхабтар шухала байһые элирхэйлэн харуулха уласхоорондын хүндэтэй комитет тогтоон байгуулха тухай дурадхал болоно. Тиимэ комитедтэ элитэ мэдээжэ эрдэмтэд орохо, хэһэн тобшололнууд тухайдаа бүхы дэлхэйдэ мэдээсэхэ ёһотой болоно.

Шиидхэгдээд байбал, шахардуу байдалые улам һуларуулха, амгалан түбшэн ажаһууха арга боломжо арадуудта олгохо уласхоорондын ондоошье тон шухала олон асуудалай бии байһанинь элитэ. Гэхэ зуура, тэдэниие шиидхэхын тула холын хараатай политическэ эрмэлзэл, шэн зориг, нэрэ хүндэ ба нүлөөн хэрэгтэй. Уласхоорондын байдалые заһаруулха, дай саран зайсуулха онол аргануудые бэдэрхын тула Соведэй гэшүүн гүрэнүүдэй дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар Аюулгүйн Соведэй тусхай заседани зарлаха дурадхал съезд дээрэ ороһон байна.

Совет шэнэ үүсхэлнүүд— уласхоорондын байдалай тон түбэгтэй асуудалнуудые хараада абаһан, үнэхөөрөө үргэн ехэ үүсхэлнүүд мүн гэжэ хэлэхэдэ болохо байна.

А. АЛЕКСАНДРОВ.
(ТАСС).

ЛАОС. Дайнай жэлнүүдтэ һандарһан ажахыгаа һэргээн хүгжөөлгэдэнь энэ орондо Советскэ Союз горитой туһаламжа үзүүлнэ. Сиенгкуанг провинцида СССР-эй техническэ туһаламжын ашаар олоп һалбаритай «Латсен» гэжэ госхоз байгуулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совет машинанууд ажахын таряалан дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАБАН ТҮБИИН ХҮН ЗОН

НЬЮ-ЙОРК. ООН-ой сэгнэлтын ёһоор, дэлхэйн бүмбэрсэгэй зоной тоо 1980 ондо 4 миллиард 437 миллион хүн болоһон байгаа. Тиимэһээ, һүүлэй гушан жэлэй турша соо 1,9 миллиардаар нэмэһэн байна. Нацинуудай Нэгэдэлэй экспертнүүдэй тухайламжаар, энэ зуун жэлэй эсэс тээшэ дэлхэй дээрэ 6,1 миллиард, 2010 ондо—7 миллиард, 2025 ондо 8,3 миллиард хүн ажаһуудаг болохо.

«Дэлхэйн хүн зон 1981 ондо» гэһэн, хоёр жэл бүри тунхаглагдадаг ООН-ой Генеральна секретариин элидхэл дотор иимэ тоонууд дурдагдаа. Мүнөөнэй зуун жэлэй дүүрэхэ дүтэлхэ тума, дэлхэйн зоной тоогой ургадаг темпын хорохо шэнжэтэй боложо байһые баталха гэршэ баримтанууд улам олоор сугларна гэжэ документ соо заагдана: 15 жэлэй урда тэрэ ургалтань 2 процент тэн байһан аад, мүнөө 1,7 процент болоһон, харин ерэхэ хорин жэлэй эсэстэ оройдоо нэгэ хахад процент болохо янзатай.

Ниитэ зоной тоогой нэмэлгэдэ хүгжэжэ байгаа оронуудай үүргын улам ехэ боложо байһанинь үшөө нэгэ шухала шэнжэ мүн гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, ургалтын арбанай нэгэ хубинь лэ хүгжэнги оронуудта—Европодо, Хойто Америкэдэ, Советскэ Союзда, Японидо, Австрали ба Шэнэ Зеландида тудана.

Иимэ шэнжэ шэглэлэй 2025 оной үеэр хэм соогоо үлөө һаань, дэлхэйн хүн зоной 83 процент хүгжэжэ байгаа оронуудта ажаһууха (мүнөө 74 процентнь байдаг). Энэнь ямар ушартайб гэхэдэ, тэрэ үеэр Африкын зоной тоо гурба дахин, Зүүн-Урда Азиин — хоёр дахин нэмэхэ, харин Хитадта нэгэ хахад дахин олон болохо байха.

Хүгжэжэ байгаа оронуудта түрэлгын хэмжээн горитойгоор хорожо үргэлжэлхэ гээд элидхэл дотор заагдана. Тэхэ зуура, 50-яад онуудай үеэр мянган хүн бүхэндэ 22 үхиоүүн хүртэдэг байһан аад, харин мүнөө дунда зэргээр 16 хүртэнэ.

Хото городуудай зоной угаа түргэнөөр олошоржо байһан ушар хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй, түбхын түрүүндэ хүгжэжэ байгаа оронуудай правительствануудые ехээр һанаата болгоно. Тэрэ оронуудта энэ зуун жэлэй тэнгэһээ хойшо хото городуудай хүн зоной тоо дүрбэ дахин шахуу олошоржо, нэгэ миллиард үлүүтэй болоһон аад, удаадахи 20 жэлэй эсэс тээшэ баһал хоёр дахин нэмэхэ. Хото городуудта анха түрүүшынхеэ хүдөөгэй районуудайхиһаа олон зон ажаһуудаг боложо, демографическа шэнэ шата дабагдаха. Энэ хубилалтын өөрсэ талань юуб гэхэдэ, мантан томо городууд бултанһаа түргэнөөр ургаха байна. Һүүлэй арбан жэлэй туршада 4 миллионһоо олон зонтой городуудай тоо хүгжэжэ байгаа оронуудта 12-һоо 23 хүрэтэр нэмэһэн аад, 2000 оной үеэр 60-һаа дээшэ гараха.

(ТАСС).

Ангиин тэмсэл улам үргэдэнэ

НЬЮ-ЙОРК. США-гай бүхы түүхэдэхи эгээн удаан үргэлжэлһэн, Равенна хотын (Огайо штат) багшанарай забастовко илалтаар дүүрэв. Салин түлөөһыень нэмэхэ, ажалһаа олоор гаргахаяа болихо эрилтэ табиһан хоёр зуу гаран багшанар гурба һара шахуу соо тэмсэбэ. Буһалгаалан бодогшодой эрилтэнүүдые хангаха, багшанарай дурадхаһан ажалай шэнэ хэлсээнэй проектые эсэслэн баталха гэжэ городой засагаархидай зүбшөөһэнэй һүүлээр лэ тэдэнэр ажалдаа гараһан байна.

БОНН. Хуулита эрхэнүүдээ эдлэхын түлөө, ажаллаха арга боломжоёо һайжаруулхын, салин түлөөһөө нэмэлгэхын түлөө, үйлэдбэриин ээздэй дура зоргоороо аашануудые буруушааһан забастовконууд, жагсаалнууд ба бусад янзын тэмсэлдэ ФРГ-гэй нэгэ миллион 500 мянга гаран хүдэлмэришэд — металлургнууд хабаадаба. ФРГ-гэй металлистнуудай профсоюзай мэдээнүүдэй ёһоор, забастовконуудта 4 мянган фирмэ ба концерн хабаадаһан байна.

ТОКИО. Американ ээзэмдэлгын жэлнүүдтэ болюулагдаһан, забастовко хэхэ эрхэеэ бусаалгахын түлөө буһалгаалан бодоһон Японой гүрэнэй түмэр замуудай хүдэлмэришэдэй тэмсэлые дэмжэһэн ехэ митинг Токиогой түбтэ болобо. «Хуули буса» забастовконуудые эмхидхэһэнэйнь түлөө түмэр замшадай профсоюзуудта яла ашаха гэһэн Гүрэнэй түмэр замуудай захиргаанай һэдэлтые митингдэ хабаадагшад эрид буруушааба.

ХЭН ФРАНЦИИН ПРЕЗИДЕНТ БОЛОХОБ?

Францида политическэ шанга тэмсэлэй үе эхилһэн: президентые һунгаха ээлжээтэ һунгалтын урда тээхи кампани апрелиин 10-да захалһан байна.

Дуугаа үгэлгын түрүүшын шата апрелиин 26-да үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай. Энэ үдэр кандидадуудай нэгэнэйньшье тон олонхиин, тайлбарилан хэлэбэл, 50 процентһээ дээшэ дуугаа абаагүй һаа, һунгагшад майн 10-да баһа урнада ерэжэ, дахин һунгаха болоно. Апрелиин 26-да эгээл олон хүнэй дууе суглуулһан, хоёр кандидат хоёрдохи шатада гансата һунгагдашаһан президент гэжэ Францийн табадахи республикын түүхэдэ байгаагүй юм. Мүнөөшье гүрэнэй шэнэ толгойлогшын нэрэ майн хори гаранаар мэдээжэ болохо бээз гэжэ политическэ шэнжэлэгшэд нэгэн һаналтайгаар багсаамжална. Президентын тушаал ээлхые хүсэһэнөө һүүлэй үедэ мэдүүлһэн хэдэн арбаад хүнүүдһээ оройдоо арбан кандидадыень лэ Конституционно совет апрелиин 26-да дуу үгэлгын списогүүдтэ үлөөгөө. Энэ талаар Францида тусхай хизаарлалта бии байдаг: һунгагдадаг тушаалнуудые даадаг табан зуунһаа үсөөн бэшэ хүнэй (парламентаринар, городуудай мэрнүүд, департаментска соведүүдэй гэшүүд гэхэ мэтэ) зүгһөө урьдшалан дэмжэгдэһэн, 10 мянган франкын хэмжээтэй тусхай залогой ороһон кандидадууд лэ һунгагдахын тула табигдаха юм.

Францида президентын һунгалта долоон жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг, тиигээд парламентын бүридэлые шэнэлһэнтэй жэшэшэгүй шухала удха шанартай политическэ ябуулга болодог. Президент правительствые хүтэлбэрилдэг, ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй верховно ахамад командалагшань байдаг, Францые гадаадын харилсаануудта түлөөлдэг, министрнүүдые (тэрэ тоодо премьер-министрые), дээдэ тушаалта түшэмэдые һэлгэдэг, томилдог юм. Тайлбарилан хэлэбэл, президент хадаа национальна политикын бүхы хэрэгүүдые хүтэлбэрилдэг.

Мүнөөнэй Францийн байдалые политическэшье, экономическашье талаарнь абажа харабал, долоон жэлэй саана гүрэнэй толгойлогшын һунгагдаһан оршон байдалһаа ниилээд ондоо байна.

Францийн социально-экономическа үндэһэ һуурие һуларуулжа байһан ужаг кризисэй уршагта оршон байдалда мүнөөнэй һунгалтын урда тээхи кампани үнгэржэ байна. Промышленностиин бүхэли һалбаринууд доройтоно, гүрэнэй бюджедэй ба гадаадын худалдаа наймаанай балансын гарзань улам ехэ болоно. Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй ба эдлэл хэрэгсэлнүүдэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэ үниһөө хойшо үдэр бүриин үзэгдэл болонхой. Саарһан мүнгэнэй үнын уналга жэл бүридэ 12 процент шахуу болоно. 1974 онойхитой жэшэбэл, ажалгүйшүүлэй тоо, илангаяа эхэнэрнүүд болон залуушуулай дунда ехээр олошороо.

Апрелиин 26-да һунгагшадай үзэмжэдэ табигдаха список дотор арбан кандидат оробошье, президентын тушаал ээлхын түлөө тэмсэлдэ тэдэнэй дундаһаа үнэндөө дүрбэн лэ хүнэй хабаадаха байһанинь элитэ. Хэд гээшэб гэнэ гүт? Нэгэнинь — президентын тушаал долоон жэлдэ даажа байһан В. Жискар д' Эстэн, нүгөөдэнь — правительствын бүридэлдэ ородог, республикые дэмжэхэ нэгэдэлэй (ОПР) хүтэлбэрилэгшэ, Парижай мэр Ж. Ширак, гурбадахинь — Францийн социалис партиин кандидат Ф. Миттеран, дүрбэдэхинь — Францийн Коммунис партиин Генеральна секретарь Ж. Марше болоно.

В. Жискар д'Эстэн политическэ ямаршье партиин кандидат бэшэ гэжэ тоологдодог юм. Тиигэбэшье правительствын холисо бүридэлдэ ородог, Францийн демократиин түлөө тэмсэхэ союзай (СФД) ажал ябуулагшадһаа бүридэһэн штаб тэрэнэй һунгуулиин кампание эмхидхэдэг байһанинь мэдээжэ. 1974 он болотор мүнөөнэй президентын хүтэлбэрилдэг байһан, бэеэ даанги республиканецуудай парти тэрэ штабта оролсоно.

Ж. Ширак һунгалтын урда тээхи мэдүүлгэнүүд дотороо правительствын политикые шүүмжэлэлгэдэ хабаадангүй үнгэрхэ гэжэ оролдоно. Теэд тиигэхэнь бэлэхэн бэшэ байна. Юундэб гэхэдэ, тэрэнэй парти үнгэрһэн бүхы хугасаа соо засаг барилсажа байһан туладаа тэрэнэй ажал ябуулгын түлөө харюусалгые хубаалдаха болоно бшуу. Бусад мэдээжэ ажал ябуулагшад, тэдэнэй тоодо президент де Голлиин үедэ правительствын толгойлогшо байһан М. Дебре, ОПР-гэй зүгһөө өөһэдынгөө кандидатурануудые Ж. Ширагтай зэргэшэн дэбжүүлжэ, тэрэнэй байдалые орёо болгоод байна.

Олониитын һанал бодолые шэнжэлһэн асуултануудта үгтэһэн харюунуудай ёһоор, Ф. Миттерэн нэрэ хүндынгөө талаар президенттэй адлишуу һуури эзэлнэ.

Ж. Марше тушаа хэлэбэл, экономическа оэрхэшээлнүүдтэй, ажалгүйдэлгэтэй, саарһан мүнгэнэй үнын уналгатай тэмсэхэ, ажалшадай материальна байдал ба ажаһуудал һайжаруулха зорилготой хэдэн олон тодорхой хэмжээнүүдые дурадхана. Ажалшан арадай ашa туһые аршалан хамгаалхаар зоригжон шиидэһэн коммунистнуудта ажалшадай баһал, урдынхидаал адляар, найдахадань болохо.

Компартиин кандидат уласхоорондын асуудалаар ямар хараа бодол баримталнаб гэхэдэ, Францийн национальна талаараа бэеэ даадаг байхын түлөө, амгалан байдал бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые хуряаха, арадуудай хоорондын харилсаа холбоо үргэдхэхын түлөө тэмсэнэ.

Ю. ЛОПАТОВ.
(ТАСС).

Асуугты— ХАРЮУСАНАБДИ

«ҮНЭН УШАРЫЕНЬ ХҮНҮҮД МЭДЭХЭ ЁҺОТОЙ»

Американ биохимик, Нобелевско шангай лауреат Лайнус Полинг Хэблэлэй һониной агентствын асуудалнуудта харюусаба.

Асуудал. *Ядерна дайн дэлхэйн түйлалтануудта ямар хойшолонгуудые ушаруулхаб?*

Харюу. *Би иигэжэл харюусаха байнаб: ядерна дайн болобол, Газар дэлхэй дээрэхи түйлалтануудые сүм һандаргаха. Тэрээнһээ гадна, хүн түрэлтэн хосорон барагдажа болохо.*

Асуудал. *Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрэлгэ, ядерна дайнай аюул мүнөө хүнүүдэй ажабайдалда ямараар нүлөөлнэб?*

Харюу. *Шухала болоогүй байтарнь, буу зэбсэгүүдые бэлдэхэ хэрэгтэ асари ехэ мүнгэ зөөри гаргашалхада, ажабайдалай хэм хэмжээн байха ёһотойһоо доогуур болоно. Ямаршье ашa үрэгүй дайн сэрэгэй бэлэдхэлдэ мүнгэ зөөри гаргашалха ёһогүйбди. Холбоото Штадууд сэрэгэйнгээ бюджедые энэ дары хорооха зэргэтэй гээд һананаб. Советскэ Союз баһал тиимэ юумэ хэжэ болохо байгаа. Иимэ ябуулганууд хэгдэбэл, манай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ, ядерна дайнай аюул бага болгохо һэн. Жэлһээ жэлдэ хубилгахын, бүри орео болсохын орондо, оршон байдалые тогтууритай, түбшэн болгохо, ядерна үрдилдөөе намдуурулхын тула оролдолго хүсэлэлгэ гаргаха ёһотойбди.*

Асуудал. *Хүн түрэлтэндэ ядерна дайн ямар һүрөөтэй муу хойшолонгуудтай байхаб гэжэ арадууд мэдэхэ ёһотой гээд һанана гүт?*

Харюу. *Зүб. Тиигэжэ һанадаби. Атомна дайнай ямар байхые хүсэд мэдээгүй дээрэһээ, илангаяа тактическа ядерна зэбсэг, тэрэ тоодо нейтронно бомбо тухай элдэб зэһык үгэ хүүрнүүдые шагнаад, олон хүн тээлмэрдэдэг байна.*

Асуудал. *Ядерна хосорол сарин зайсуулха зайлашагүй шухала гэһэн һанал бодол дэлхэйн олониитэдэ тайлбарилан нэбтэрүүлхэ ёһотой элдэб оронуудай элитэ мэдээжэ эрдэмтэдэй хабаадаха уласхоорондын хүндэтэй комитет тогтоохо гэһэн Л. И. Брежневэй дурадхалда ямараар хандаха байнат?*

Харюу. *Правительстваһаа дулоыоингүй хүдэлмэрилхэ, ядерна дайн бүхы хүн түрэлтэндэ ямар хойшолонгуудые ушаруулжа болохоб гэһэн тобшолол хэхээр эрдэмтэдһээ бүридэһэн хүнэтэй комитет тогтоохо тухай Л. И. Брежневэй дурадхалые таарамжатай гээд тоолоноб. Тиимэ комитет тогтообол, үнэн ушарые хүнүүдэй мэдэхын тула шухала, ашатай туһатай ябуулга болохо һэн.*

СИБИРИИН ШЭНЭҺЭД АМЕРИКЭДЭ УРГАНА

ВАШИНГТОН. Сибириин арбан хоёр шэнэһэн Висконсин штадай (США) Райлэндер нютагай модоной питомнигто ургажа байдаг. Эдэнэй «хуби заяан» үнэхөөрөө юрэ бусын юм. Совет космонавтнууд 1975 оной зун «Союз», «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосонуудаар хамти ниидэхэ үедөө эдэ модоной үрэһэ американ нүхэдтөө бэлэглэһэн байгаа. Американ астронавтнууд Газарта бусажа ерэһэнэй һүүлээр тэрэ үрэһэ Райлэндертэхи модо тарилаг түбэй хүтэлбэрилэгшэ, энэ асуудалаар США-гай мэдээжэ мэргэжэлтэдэй нэгэн Х. Нинстедтдэ дамжуулһан байна. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Сибириин модод Америкын газар дээрэ эмээхэйгээр харууһалагдан ургажа байдаг. Замбуулинда гаргагдахаһаань бүри урид эдэ үрэһэнэй өөрсэ шэнжэнь, ургалгыда «хөөрэн тамаралгын» ехээр нүлөөлхэгүй байһые американ-совет эрдэмтэд шэнжэлэн тодоруулһан юм гэжэ Х. Нинстедт хөөрэнэ. Эрдэмтэдэй тобшололой зүб байһаниинь туршалгын эсэстэ бүрин тодороо. «Үрэһэд—космонавтнуудай» биологическа шэнжэ шанарта, үнэндөө, ямаршье хубилалтанууд болоогүй. Эдэ шэнэһэдые туршалга США-гай селекционернүүдтэ онсо һонирхолтой байна. Юундэб гэхэдэ, иимэ түхэлэй модон СССР-эй хидэл адляар Америкэдэ ургадаггүй бшуу.

ХОТО хүдөөгэй ...

ШАДАБАРЯА ГЭРШЭЛБЭ

Эдир ракетомоделистнүүдэй республиканска мүрысөөн Улаан-Үдэ хотодомнай болобо. Эдир техникүүдэй республиканска, Железнодорожно ба Октябрьска районуудай станцинуудай, Постышевой нэрэмжэтэ Пионернүүдэй байшангай кружогуудта ябалсагшад мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэдэ хүртэһэн юм.

Газаа һалхигүй, аалин: намдуухан үдэр байжа, энэ хэмжээ ябуулга үнгэргэлгэдэ зохид тааруу байгаа. Ракетэнүүдэй модельнүүдые агаарта табилга тон һонирхолтой үзэгдэл юм. Ракетын 300—400 метр үндэрые туйлахадань, тусхай тодхоогдоһон автомат түхеэрэлгэ хүдэлгэгдэжэ, парашют нээгдэдэг юм. Тиин ракетэ аргааханаар газарта буудаг.

Эдир техникүүдэй республиканска станциин кружогой гэшүүдһээ бүридэһэн командануудай түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ. Эдэкэр эрхим бэлэдхэлтэй байжа, бүтээлнүүдынь техническэ талаараа жэншэдгүй һайнаар хэгдэһэн гэжэ сэгнэгдэв. Энэ амжалтада нэн түрүүн кружогые хүтэлбэрилэгшэ А. Ф. Кушнарёвой габьяа ехэ юм.

Хубиин түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ Константин Дёргин, Алексей Коротков, Арсалан Жигжитов, Владислав Дашиев(эдир техникүүдэй республиканска станци), Дмитрий Клочихин, Андрей Андриенко (хотын Пионернүүдэй байшан) гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлээ.

А. ЕРМОЛАЕВ,
эдир техникүүдэй республиканска станциин методист.

УРАН БЭЛИГЫНЬ УРМАТАЙ

Арадай искусствын һалбаран хүгжэһые гэршэлһэн баримтанууд ажабайдалдамнай тоо томшогүй олон ааб даа. һаяын үдэрнүүдтэ Улаан-Үдын шэлэй заводой соёлой байшанда Харадаггүйшүүлэй бүхэроссин бүлгэмэй эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй уран һайханай зургаадахи зональна харалга хоёр үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудһаа, Красноярска хизаарһаа, Яхадай автономито республикын срэгшэд, мүн Харадаггүйшүүлэй бүлгэмэй Буряадай республиканска правлениин дэргэдэхи коллективэй гэшүүд—дүн хамта 250 хүн харалгада хабаадалсаа.

Хүшэгын нээгдэхэдэ, уран бэлигтэйшүүлые хани халуунаар сугларагшад угтан абажа, нэрьемэ альга ташалган болоо. Тэдэнэр ээлжээтэ харалгадаа эрхим һайнаар бэлдэһэн, гоё һайханаар, һайндэрэйхеэр хубсаланхай, һанаа сэдьхэлээ хүдэлгэнги байгаа. Зал соо һуугшадай баясамаар, гайхамаар шье ирагуу һайхан дуу, хүгжэм удаан лэ зэдэлээ даа.

Харалгын дүнгүүдээр бүлгэмэй Буряадай правлениин уран һайханай коллективтэ нэгэдэхи шатын диплом барюулагдаһан байна. Тиимэһээл эдэнэрэй бэлиг шадабари тушаа тогтолтой. М. Вершининэй үгэ дээрэ композитор А. Новиковой найруулан зохёоһон «Эхэ орон тухай гимн» гэһэн дуу нэн түрүүн хоор гүйсэдхөө. Удаань «Бидэ БАМ баринабди», «Тэндэ хаанаб даа, һолонгын саана», «Нэгэ жэгдэхэн жэнгирһэн хонхо» гэһэн дуунуудай ирагуу уянгата аялгань олоной сэдьхэлые уяруулба. «Талада болоһон уулзалга» гэһэн буряад арадай хатар уян нугархайгаар гүйсэдхэгдөө. Шэмээшэгүүдэй фольклорно ансамблиин репертуарта арадай урдын дуунууд, онсолбол, «Харгыгаар тооһон бурьянал», «Басаган жэмэс түүбэ», «Саадууд, минии саадууд» гэһэн дуунууд оролсоо. Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй районуудта ажаһуудаг харадаггүйшүүлэй бүлгэмэй гэшүүд П. Степанов, А. Савельева, ансамблиие хүтэлбэрилэгшэ И. Фалилеев гэгшэд шэмээшэгүүдэй ансамбльда олон жэлэй туршада хабаадалсадаг юм.

Тиихэдэ Түнхэнэй районһоо ерэһэн Иван Маланханов, Пурбо Лудаков, Николай Усольцев гэгшэд «Парти тухай дуу» буряад хэлэн дээрэ дуулаа. Тус бүлгэмэй Улаан-Үдын һуралсалай үйлэдбэриин предприятида Борис Батуев Галина Глушкова хоёр үнинэй хүдэлдэг. Эдэнэрнай ажалдаа эрхим амжалтануудые туйлахаһаа гадна, коллективэйнгээ ниитын ажабайдалда эдэбхитэй хабаадалсадаг. Мүнөө харалгада хоюулан, үрдынхидаал адли, хүн зониие бэлиг шадабаряараа баясуулба.

Харадаггүйшүүлэй бүлгэмэй Яхадай республиканска правлениин уран һайханай коллективэйхид хоёрдохи һуури эзэлээ. «Хойто зүгэй хатар» гүйсэдхэгшэд, хомус гэһэн арадай хүгжэмэй инструмент дээрэ наадагшад, баянистнууд жюриин гэшүүдэй һайшаалда хүртөө. Гадна элдэб хээ, угалзануудаар шэмэглэгдэһэн национальна хубсаһаниинь нюдэнэй шэмэг болоо гээд тэмдэглэмээр.

Бүлгэмэй Красноярска хизаарай правление 50 шахуу артистнар түлөөлөө. Дуушад, уран гоёор уншагшад, хүгжэмтэ инструментнүүд дээрэ наадагшад, ульгам хатарнуудые гүйсэдхэгшэд эмхидхэл һайнтайгаар харалгада бэлдэһэнээ гэршэлһэн байна. Эдэнэр гурбадахи һуури эзэлбэ.

Бүлгэмэй Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай правленинүүдэй дэргэдэхи коллективүүдэй зохёохы ёһоной амжалтанууд онсо тэмдэглэгдэжэ, түрүүшынь правлени дүрбэдэхи, хоёрдохинь — табадахи һууринуудта гараһан байна.

Харадаггүйшүүлэй бүлгэмэй зональна зургаадахи харалгада хабаадалсагшад соёһоо эдэбхи шадабариингаа талаар шалгарагшадынь РСФСР-эй Соёлой министерствын I ба II шатын дипломуудаар шагнагдаһан байха юм.

А. ШУЛУНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Харадаггүйшүүлэй бүлгэмэй Эрхүүгэй правлениин дэргэдэхи уран һайханай коллективэй хоор.

Авторай фото.

ЭРХЭ СҮЛӨӨГЭЙ АРАЛ ОШОХОНЬ

Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогай үйлэдбэриин түрүүшүүл аяншалгада Куба эльгээгдэхээр зууршалагдаһан юм. Мүнөө 38 хүнһөө бүридэһэн тус бүлэгэйхид аян замда мордохоор бэлдэнэ. Аха дүү ороной түүхын дурасхаалта газарнуудтай танилсаха, амарха зорилготойгоор аяншалагшад һара шахуу хугасаада ябажа ерэхэ юм.

Бүлэгэй бүридэлдэ оролсоһон хүнүүдэй тоодо тоннельнэ 12-дохи отрядай проходчигуудай бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой В. Р. Толстоухов, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын заһабарилгын прокатна баазын электрик В. И. Ширинкин болон бусад түрүүшүүл оролсоо гээд тэмдэглэлтэй. Аяншалагшадай олонхинь комсомолшууд.

— Гол түлэб БАМ-ай баригдажа эхилһэнһээ хойшо тэндэ ажаллажа, оролдолгото ажалай үльгэр жэшээ харуулагшад социалис Кубаар айлшалха эрхэдэ хүртэбэ гээшэ ааб даа. Гэхэ зуура, энэ баяр дээрэмнай үшөө нэгэ баярта ушар нэмэхэ юм. Юуб гэхэдэ, оронойнгоо ниислэл Москва хотодо Майн 1-нэй жагсаалда хабаадалсаха бшуубди,—гэжэ тус бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ, Забайкалиин транспортна барилгашадай дорпрофсожой секретарь Н. И. Алтаев хөөрөө һэн.

Г. ТУРТУЕВА.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ

Улаан-Үдын гүрэнэй ород драмын театрай коллектив шэнэ хүдэлмэрэз — Ярославль хотын драматург Юрий Чернягай «Замда гарахынгаа урда зааха һуур» («Посидим перед дорогой») гэжэ пьесын идхаар Алексей Бурковай найруулһан зүжэг харуулба. Гол рольнуудыень Буряадай АССР-эй арадай артистнууд В. Путивец, И. Юхневич, РСФСР-эй габьяата артистка Г. Шелкова, бусад гүйсэдхөө.

Манай корр.

ШАНДААҺАНАЙ ШАНГАДА

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаад, дайшалхы Алдар Солын хоёр орденоор шагнагдаһан Ц-Д. Нимаевай шанда хүртэхын түлөө барилдаагаар мүрысөөн Хамгн тосхондо үнгэргэгдэбэ. Совхозой директор Ж. Ц. Ванкеев нэн түрүүн үгэ хэлэжэ, сугларагшадые амаршалаад, мүрысөө нээбэ.

Хоёр ондоо шэгнүүртэн бүхэ барилдаанда хүсэ шадалаа, шадабаряа туршалсаба. Районой хэдэ дахин чемпион болоһон В. Будаев, А. Дамбаев, Ц-Д. Дашиев гэгшэд мүн лэ барилдаанда хабаадалсаа. Хүнгэн шэгнүүртэн соһоо Сандалиг Бадмажапов эрхим һайн, шадабаритай барилдаа харуулжа, түрүү һуури эзэлээ. Хоёрдохи һуурида Зоригто Батуев гараа. Эдэнэр совхозой III отделениин— Бургэ нютагай хүбүүд юм. Хүндэ шэгнүүртэн соһоо совхозой II отделениин —Хуртага нютагай түлөөлэгшэ Д-Д. Жабуев түрүү һуури эзэлжэ амжаһан байна.

С. ЦЫБИКОВ.

Захааминай район.

ШЕФҮҮД АЙЛШАЛБА

«Эрдэм» колхозой ба Урда зүгэй электрическэ сетьнүүдэй коллективүүдэй дунда нягта харилсаа холбоон байгуулагданхай. Энергетигүүд хүдөө ажалшадые шефтээ абаһаар үнинэй юм.

Шефүүдэй туһаламжа жэл бүри үргэдэнэ. һүүлэй үедэ эдэнэр колхозниигуудые соёлой талаар хангалгада онсо анхарал хандуулдаг болоо. һаяын үдэрнүүдтэ уран һайханай харалгын эдэбхитэд Нуур-Түхэм тосхон ошожо, бэлиг шадабаряа харууба. Эхэнэр дуушадай бүлэг, Н. Григорьева, М. Тимофеева гэгшэдэй дуэт, И. Кряжевай уран гоёор шүлэг уншалга һуурин тосхоной хүн зондо илангаяа һайшаагдаа.

В. ЧЕРНЫХ.

Сэлэнгын район.

Хабарай ой соо.
П. БУРМАКИНАЙ фотоэтюд.

ДУЛААХАН ҮДЭРНҮҮД

Март һарын гурбадахи арбан хоногой эхеэр эртын хабар айлшалан ерэжэ, олонхи районуудта саһан хайлаа. Энэ үедэ хүрьһэн үшөөл гэдэзгүй байгаа. Тиимэһээ хайлаһан саһанай шиг нойтон хүрьһэн руу оронгүй, ехэнхинь агаарта дэгдэшоо юм.

Сүүдхын дунда зэргын температура апрелиин түрүүшын табан хоногто 0 градусһаа дээшэлжэ эхилээ гэхэ гү, али олон жэлнүүдэй энэ үеынхиһөө 10—13 үдэр, нёдондонойхидо орходоо 2—3 долоон хоногоор уряд дулаарба.

Газар элдүүрилгын гол районуудта апрелиин 14-һөө 16 болотор сүүдхын дунда зэргын температура 5 градусһаа дээшэлээ.

Нуга сабшалангай, таряалангай газарай хүрьһэн эртүүр гэдэжэ эхилээ, мүнөө үедэ 60—80 сантиметр гүнзэгыдэ гэдэнхэй. Хүрьһэнэй дээдэ хубинь 5—10 сантиметрэй хэмжээндэ 8—12 градус хүрэтэр дулаасанхай.

Апрель һарада Буряадтамнай хуурай уларилтай дулаан үдэрнүүд тогтоо. Гансал Хяагтын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй районуудта апрелиин 8—9-нэй үдэрнүүдтэ 10—15 миллиметр саһатай бороо ороһон, 2-һоо 10 миллиметр хүрэтэр бусад нютагуудта ороһон байна. Тиихэдэ Прибайкалиин зарим станцинууд шадар нэгэ үдэрэй туршада 24 миллиметр хүрэтэр шиг нойтон ороо.

Хүрьһэндэ бии байгаа шиг нойтоной нөөсэ абажа харахада, Түнхэнэй, Захааминай, Яруунын районуудта илангаяа таатай байдал тогтонхой. Мүн лэ Зэдын, Хяагтын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй районуудта газарай хүрьһэн шиг нойтоор баян.

Май һарада республикадамнай һалхитайшаг байха, бороо ехээр орохогүй, агаарай дунда зэргын температура 9—11 градус хүрэхэ гэхэ гү, али нормоһоо 1—2 градусаар дээшэ байха.

Мүнөөнэй апрельдэ адли дулаан 40—50 жэлдэ нэгэ дахин болодог байха юм.

Хүрьһэнэй эртүүр гэдэһэн һээ, хахалагдаха хубиинь дуулаасаһанһаа уламжалан, эртын ороохото ургамалнуудые тарилгада тааруу байдал тогтонхой.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ, ВЦСПС-тэ ба ВЛКСМ-эй ЦК-да» — ленинскэ коммунис субботнигой дүнгүүд тухай мэдээсэл. «Хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдые шанартайгаар үнгэргэхэ» — түрүү бэшэг. «Тарилгын хүдэлмэриинүүдтэ— эршэ, дэлисэ, —тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Забайкаллес» нэгэдэлэй гол хүсэн» — Л. Перетинагай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Догоройнгоо арга боломжо ашаглаха — Н. Исаевай статья. «Шалгалта эхилээ» — барилгын шэнжэлэл. «Запас частьнуудые ехээр нөөсэлхэ арга байхагүй» — рейдовэ бригадын материалнууд. «Түрэл орон доторнай» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй суглуулбариһаа.

Гурбадахи хуудаһанда. СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указһаа (түгэсхэл). «Хүнэй сэдьхэлэй үбшэ һэндээхэгүй»—М. Ломуновагай статья. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин».

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Шэнэ һонин, үйлэ хэрэгүүд, тоо, баримта» суглуулбари. Телевидениин программа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Апрелиин 26-һаа майн 2 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 26
ТҮРЭЛ ЁҺОНОЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООТОЙ ХОТОНУУДАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика.

Улаан-Үдэ. 10.05 — «Таксимодохи үбэл» — Улаан-Үдын телевидениин студиин киноочерк.

Москва. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.00 — «Элүүр энхэ байлга». 12.45 — «Үглөөнэй почто». Хүгжэмтэ программа. 13.15 — «Эрдэм ба техникэ» — киножурнал. 13.30 — «Хүдөөгэй час». 14.30 «Хүгжэмтэ киоск». 15.05 — Мүнөөдэр — Түрэл ёһоной харилсаа холбоотой хотонуудай бүхэдэлхэйн үдэр. Совет ба хилын саанахи хотонуудай холбооной талаар ассоциациин президиумэй түрүүлэгшэ Н. Т. Козлов үгэ хэлэхэ. 15.15 — «Экран нүхэдөө суглуулна». Түрэл ёһоной харилсаа холбоотой хотонуудай бүхэдэлхэйн үдэртэ зорюулагдаһан концерт. 16.05 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 17.05— Концерт. 17.30 — Уласхоорондын һонин. 18.15 — «Эдэ бүгэдэ һая болоо, эдэ бүгэдэ үни болоо». 19.45 — 20.00 — Забһарлалга. 20.00 — Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Түгэсхэлэй нааданууд. Гетеборгһоо дамжуулга. 22.15 — «Ромео ба Джульетта». Фильм-балет. 24.00 — Хоккейгээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. Түгэсхэлэй наадануud. Гетеборгһоо дамжуулга. 02.15 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 10.05 — Ф. Мендельсон. Хүгжэм.

Улаан-Үдэ. 10.30 — Үхибүүдтэ — мультфильмнүүдэй программа. 11.30 — Фильм-концерт. 12.00—Үхибүүдтэ — уран һайханай фильм. 13.30 — Баримтата фильмүүдэй программа. 14.30 — Телевизионно хүгжэмтэ фильм.

«Орбита-3». 15.20 — «Ан амитадай ажамидарал». 16.20 — «Залуу бүлэнүүдэй телевизионно клуб». 17.50 — Спортын программа: 1. Акробатикаар СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө. 2. Барилдаагаар Европын чемпионат. 19.15 — «Уильям Шекспир» — телевизионно уран һайханай фильм. (Англи). (2-дохи ба 3-дахи сери). 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Тетя Валя хөөрэнэ...» 21.15 — «Университедтэ үгэ үгтэнэ» — баримтата фильм. 21.35 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ VI Уласхоорондын конкурсын лауреат Д. Джексонэй (США) концерт. 22.45 — «Учитель» — уран һайханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дневник Карлоса Эспинолы» — уран һайханай фильм. 11.20 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.20 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Азербайджанай Совет засаг тогтоолгодо зорюулагдаһан баримтата фильмүүд. 16.15 — Москвагай Гүрэнэй симфоническа оркестр наадана. 16.45 — «Спортын класс».

Улаан-Үдэ. 17.25 — Шэнэ һонин. 17.40 — «Спортын һонин». 17.55 — «Арадай уран бэлигтэн» — телефестиваль. Яруунын район.

Орбита. 19.00 — **«Түсэбтэ табан жэл ба коллектив». «Гэзгэдэгшэдһээ түрүүшүүлэй зэргэдэ» — Разуваевска трикотажна фабрикын коллективэй дүй дүршэл тухай.** 19.45— «Москвагай хабар» — баримтата фильм. 20.10 — Останкинадахи концертнэ студида болоһон залуушуулай концерт. 22.00 — «Время». 22.35 — «Футболой шэнжэлэл». 23.05 Концерт. 23.45 — **«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ»** 24.00 — «Футболоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөнэй хахад финалай наадан: 1. «Металлист» (Харьков) — «Спартак». 2. «Динамо»—СКА (Ростов-на-Дону).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита-3». 12.25 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Мариэтта Шагинян» (1-дэхи фильм). 14.00 — «Экранай дэргэдэ — врач». 15.00 — «Нормандия—Неман» — уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 16.55 — Мультфильмнүүд. 17.00 — **«Компас в книжном море».**

Орбита. 17.25 — «Ород хэлэн». 17.55 — Мордвагай искусствын мастернууд ба уран һайханай бүлгэмэй гэшүүдэй концерт.

18.30 — «Манай сэсэрлиг».

Улаан-Үдэ. 19.00 — Сонosхолнууд. 19.10 — «БАМ-80»— дамжуулга. 19.50 — Социалис мүрысөөн «Олоной зохёохы эдэбхи».

Орбита. 20.00 — «Хүдөөгэй час». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Шэдитэ экран». 21.15 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 22.00 — «Время». 22.35 — «Дела сердечные» — уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Степа — моряк» — мультфильм. 10.30 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.30 — Л. Бетховеной хүгжэм. 12.20 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «КамАЗ. Хоёрдохи амисхаал» —баримтата фильм. 16.05 — Азербайджанай ССР-эй Гүрэнэй арадай хатарай ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Театрта болоһон уулзалганууд». Буряадай АССР-эй арадай артистка М. Зориктуева (буряадаар). 17.55 — «Байгал» — программа (буряадаар). 18.25 — «Хөөрэжэ үгыт». КПСС-эй XXVI съездэ зорюулжа, Сибирь болон Алас-Дурнын һурагшадай Владивосток городто болоһон һайндэртэ хабаадагшадтай Улаан-Үдэ городой 1-дэхи интернат һургуулиин һурагшадай уулзалга.

Орбита. 19.15 — «Зураг бүхэндэ — наран!» .19.45 — **«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».** 20.00 — Афганистанай Демократическа Республикын байгуулагдаһан үдэртэ. «Правда Апрельской революции» — баримтата фильм. 20.50 — «Мужество» — уран һайханай фильм (5-дахи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — «Хүгжэмтэ ажабайдал» тележурнал. 23.50 — **«Мүнөөдэр— түби дэлхэйдэ».**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Мариэтта Шагинян» (2-дохи сери). 13.50 — «Багшанарай мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хэшээлнүүд». 14.20 — «Вольфганг Амадей Моцарт». (1-дэхи дамжуулга). 14.50 — «Шолоховой геройнууд театрай сценэ дээрэ». 15.30 — «Дела сердечные» — уран һайханай фильм.

Орбита. 17.00 — «Объектив». 17.30 — «Горизонт». 18.30 — УССР-эй арадай артист Н. Огренич опероһоо аринуудые гүйсэдхэхэ. 19.00 — «Ороной таряалан дээгүүр».

Улаан-Үдэ. 19.15 — Сонosхолнууд. 19.25 — Түрүү дүй дүршэл тухай кино-мэдээсэл. 19.45 — «Таанад, агитаторнууд болон политинформаторнуудта».

Орбита. 20.00 — «Спорт-клуб». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Домино и его друзья» — мультфильм. 21.15 — «Залуушуулай дуунууд». 21.45 — «Вятские кружева — баримтата фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Попрыгунья» — уран һайханай фильм. 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (ТБ) — «Пахтакор».

СРЕДА, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Мужество»— уран һайханай фильм (5-дахи сери). 11.10 — «В мире кукол» — телефильм. 11.30 — «Холо, ойрын дуунууд». 12.30 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «Сибирь болон Алас-Дурнаар» — кинопрограмма. 16.15 — Телестадион.

Улаан-Үдэ. 16.45 — «Үхибүүд ба түрэлхид» (1-дэхи дамжуулга». 17.30 — «Выстрел в лесу» — киноочерк. 17.40 — «Саян» — Бэшүүрэй районой «Победа» колхоздо хабарай тарилгын хүдэлмэриин ябаса тухай». 18.20 — «Байгал» — программа. 18.50 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэһэн циклһээ. «Табан жэлые дүрбэн жэл соо дүүргэе» гэһэн социалис мүрысөө ЛВРЗ-дэ үүсхэһэн Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат В. С. Поповой бригада тухай.

Орбита. 19.25 — Концерт. 19.45 — **«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».**

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Зохёохы ажалтанай портредүүд». РСФСР-эй арадай артистка К. Т. Никулина.

Орбита. 20.55 — «Мужество» — уран һайханай фильм (6-дахи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — Кинопанорама. 00.05 — **«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 13.30 — «Таанад, түрэлхидтэ!». 14.00 — «Вольфганг Амадей Моцарт» (2-дохи дамжуулга). 14.40 — К. Симонов. «Шүлэгүүд. Үдэр бүриин тэмдэглэлнүүд. Дурсалганууд. 15.25 — «Попрыгунья» — уран һайханай фильм.

Орбита. 16.45 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнар!». 17.15 — Эдиршүүлдэ зорюулагдаһан хүгжэмтэ үдэшэ. 18.55 — «Бидэ БАМ баринабди».

Улаан-Үдэ. 19.25 — «Түрэл нютагта ажаһуунабди». Хяагтын районой Алтайн совхозой залуу малшад тухай. 19.55 — Сонosхолнууд.

Орбита. 20.00—«Эрдэм ба техникын ажабайдал». 20.30 —«Русские узоры» гэһэн арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

Орбита. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Волшебный экран». 21.15 —«Кругозор чтения». 22.00—«Время». 22.35 «Веришь, не веришь» — уран һайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — «Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Мужество» — уран һайханай фильм (6-дахи сери). 11.10 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!». 11.40—Афган артистнуудай концерт. 12.10— Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ һонин.15.35 — Вьетнамай Социалис Республикын илалтын үдэртэ. 16.05 — «Шатарай һургуули». 16.35 — И. С. Бахай концерт.

Улаан-Үдэ. 16.55— «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 17.10 — «Байгал» — программа. 17.40 — «Майн 1-нэй һайндэрөөр!» Телевизор харагшадай захилаар амаршалгын концерт. 18.25 — «Хүшын байгаа сагта»— киноочерк.

Орбита. 18.50—«Олон түмэнэй ленинскэ университет». **Гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлгэ гээшэ һайн һайхан ёһо заншалтай байхаар хүмүүжүүлгэ мүн. КПСС-эй XXVI съездын делегат, СССР-эй арадай артист И. Горбачев, Социалис Ажалай Герой, Москвагай 180-дахи ПТУ-гай директор В. С. Филиппов дамжуулгада хабаадаха.** 19.20 — «Прыжок» — мультфильм. 19.45— **«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».** 20.00 — «Городой хабар» —кино-зураглал. 20.10— Молдавиин ССР-эй «Жок» гэһэн Гүрэнэй академическэ арадай хатарай ансамблиин концерт. 20.55 — «Мужество» — уран һайханай фильм. (7-дохи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — Политическэ дуунай үдэшэ. Забһартань — **«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Манай сэсэрлиг». 13.30—Географи. «Урда Ази, Индостан ба Индостанай набтар газар». 14.00 — «В. И. Лебедев-Кумачай шүлэгүүд, дуунууд». 14.30 — «Совет уран зурагай искусство». Танай ажал—нэрэ хүндын хэрэг. 15.00 — «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын уран зохёол». 15.30— «Веришь, не веришь» — уран һайханай фильм.

Орбита. 16.55 — «Москвашадархи уулзалганууд». 17.25 —«Хүхюу стартнууд». 18.10— «Аграфена Глинкинагай дуунууд».

Улаан-Үдэ. 18.50— «Музейн залнуудаар». 19.30—«Ищу соперника» — баримтата фильм.

Орбита. 20.00—«Киногоор аяншалагшадай клуб. 21.00— «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Капитошка» — мультфильм. 21.15 — «Баатаршалгаар Советскэ Союзай хоёр дахин герой, летчик-космонавт Г. Т. Береговой тухай. 22.00—«Время». 22.30 — «Середина жизни» — уран һайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 1.
АЖАЛШАДАЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время».

Улаан-Үдэ. 9.40—«Эхэ ороноймнай үндэр дээдэ шагнал» — киноочерк. 10.00 —**Советүүдэй талмай. Улаан-Үдэ городой ажалшадай түлөөлэгшэдэй Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэртэ—Майн 1-дэ зорюулагдаһан һайндэрэй жагсаал.**

Орбита. 12.45—«Ой, ты батюшка, Тихий Дон» — телевизионно уран һайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 13.45 — «Замбуулинай олон харгынуудай дунда минии зүргэ бии. «Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, СССР-эй летчик-космонавт В. В. Рюмин тухай телевизионно баримтата фильм. 14.15—СССР-эй арадай дуунууд, хатарнууд. 14.45 —**Москва, Улаан талмай. Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэртэ—Майн 1-дэ зорюулагдаһан дамжуулга.** Түгэсхэлдэнь СССР-эй эрхим фигуристнуудай харуулгын программа. 18.00 — «Цирк» —уран һайханай фильм. 19.45—РСФСР-эй габьяата артист Г. Васильев дуулана. 20.00 — Армениин ССР-эй арадай артист А. Акопянай хабаадалгатай фильм-концерт түрүүшынхеэ харуулагдаха. 20.40 — **һайндэрэй сэнхир галхан.** 22.00 — **Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр—Майн 1-ниие һайндэрлэлгэ тухай репортаж.** 23.00 — **һайндэрэй сэнхир галханай үргэлжэлэл.**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 9.40 — «Москва» кино-шэнжэлэл. 10.05 — Совет уран зураашадай зохёол бүтээлнүүдэй һайндэрэй композици. 10.15 — Воронежой гүрэнэй ород арадай хоорой концерт. 11.00 —«Тэмсэлэй ажалай уран шүлэг». 11.25 — «Мэнго хатарна» — фильм-концерт. 12.05 — «Хитрая ворона», «Мореплавание Солнышкина» — мультфильмнүүд.

Улаан-Үдэ. 12.45 —«К загадке сознания» — баримтата фильм. 13.15— «Белеет парус одинокий» — уран һайханай фильм. 14.35 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

Орбита. 14.45 — **Москва. Улаан талмай. Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэртэ—Майн 1-дэ зорюулагдаһан дамжуулга.** 16.30 — Пионернүүдэй һайндэрэй концерт. 17.00 — «Союзна республиканууудай ниислэлнүүд» — телевизионно баримтата фильм. 17.45—«Ералаш» журналһаа. 18.25 — Р. Рождественский. «210 алхам»—поэма. 19.20 — А. Лядов. «Шэдитэ нуур» — кино-зураглал. 19.30 — «Москвичка» — телеклуб. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». «Концертдэ урибди». 21.15— «Путевка в жизнь». 22.00 — **«Ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр — Майн 1-ниие һайндэрлэлгэ тухай репортаж.** 23.00 — «Долг» — телевизионно уран һайханай фильм.

СУББОТО, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Шэнэ һонин. 9.20 — Үглөөнэй гимнастика. 9.45 — «Буратинын выставкэ». 10.15 —«Мужество» — уран һайханай олон серитэй фильмын 7-дохи сери. 11.20 — «Спортлотогой» 18-дахи тираж. 11.30 — «В страну часов» — телевизионно баримтата фильм. 11.50 — «Хүхюу нотохонууд». 12.50—«һургуули»—телевизионно уран һайханай олон серитэй фильмын 1,2-дохи сери. 15.00 —«Лето на Чусовой» — телевизионно баримтата фильм. 15.15—«Ан амитадай байдал». 16.15 — **Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн.** 16.45 — «Самый маленький гном», «Котенок по имени Гав», «Петькины трюки» —мультфильмнүүд. 17.25. —Лопе де Вегэй зохёолоор найруулагдаһан «Эспаньола» гэһэн хүгжэмтэ телевизионно зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха. 18.55—«Циркын аренэдэ» 19.40 —РСФСР-эй арадай артистка Т. Синявская романснуудые дуулаха. 20.25 — «Вокруг смеха» — Останкинадахи концертнэ студида болоһон үдэшэ. 22.00 — «Время». 22.35 — Н. Матвиенко, В. Шпортько, А. Чупурной гэгшэдэй хабаадалгатай концертдэ И. Покладай дуунуудые гүйсэдхэхэ. 23.00 —Футболоор СССР-эй чемпионат. Спартак» (М)— «Динамо» (М) —2-дохи тайм. 23.45 — Хатарай зал. 00.20— —Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15. 20—Тихон Хренниковтэй уулзалга. 16.10 — «Уильям Шекспир» — телевизионно уран һайханай олон серитэй фильм. (Англи, 4-дэхи сери). 17.10 — «Этот фантастический мир». 18.20—Л. Леонов. «Алтан каретэ» — Москвагай Малая Броннодохи драмын театрай фильм-зүжэг. 20.30— «Хүгжэмтэ киоск». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!» «Тетя Валя рассказывает...» 21.15 —«Элүүр Байлга» гэһэн программын почто. 22.00 — «Время». 22.35 —«Качели» — уран һайханай телевизионно фильм. 23.40 — Баледэй залай артистнуудай концерт. 24.00— Футболоор СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Киев)—«Торпедо» (М).

Редакторай орлогшо
И. Р.-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2 68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64 36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-03472. Заказ № 97. Индекс 50...